



FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Resultatrapport for finansinstitusjoner

1. kvartal 2013

Dato:
21.05.2013

Innhold

1 HOVEDINNTRYKK	4
2 MAKROØKONOMISK BAKGRUNN	6
NORSK ØKONOMI	6
AKSJE- OG RENTEMARKEDER	7
3 NORDISKE FINANSKONSERN	9
FINANSIERINGSSTRUKTUREN I DE STØRSTE NORDISKE FINANSKONSERNENE	11
4 KREDITTINSTITUSJONER	14
BANKER	14
LIKVIDITET	24
SOLIDITET	25
FINANSIERINGSELSKAPER	30
5 FORSIKRINGSELSKAPER	34
LIVSFORSIKRINGSELSKAPER	34
SKADEFORSIKRINGSELSKAPER	40
6 RESULTAT OG BALANSE FOR HVER BRANSJE	45
7 TABELLER FOR GRUPPER	50
BANK	50
FORSIKRING	55

Redaksjonen ble avsluttet 21. mai 2013. Alle tall er foreløpige, og det tas forbehold om endringer.

1 Hovedinntrykk

Den økonomiske veksten i Norge har i begrenset grad blitt påvirket av global økonomisk usikkerhet, og norsk fastlandsøkonomi vokste med 3,5 prosent i 2012. Veksten ble i hovedsak drevet av privat forbruk og investeringer, mens vekstbidraget fra eksportindustri og investeringer i foretak utenom petroleumssektoren var svakere. Prognosene for videre utvikling er imidlertid nedjustert og indikerer en vekst i fastlandsøkonomien på rundt 2,7 prosent for 2013. Arbeidsledigheten har økt noe siden i fjor sommer, til 3,5 prosent i februar. Boligprisveksten ble gjennom våren svakt redusert til en 12-månedersvekst på 6,6 prosent ved utgangen av april, men er fortsatt høyere enn lønnsveksten. Siden bunnen i desember 2009 har nominelle boligpriser steget med 52 prosent. Husholdningenes gjeldsvekst siste 12 måneder lå uendret på 7,2 prosent ved utgangen av mars. Gjeldsveksten for ikke-finansielle foretak falt derimot videre fra en årsvekst på 6,6 prosent i høst, til 3,8 prosent ved utgangen av mars.

Året 2013 startet med optimisme i aksjemarkedene, og både New York- og Frankfurt-børsen passerte i mars de tidligere toppnoteringene fra oktober 2007. Siden nyttår har børsene steget med 14 prosent i USA, 9 prosent i Norge og euroområdet. Etter oppgang i begynnelsen av året har de lange statsrentene i USA, Tyskland og Norge igjen trukket ned mot nivåene ved nyttår. Nedgangen skyldes både svake vekstutsikter fremover og høy etterspørsel etter sikre og likvide plasseringer. Prognosene for euro-området peker mot negativ vekst også i 2013, og ledigheten antas å øke. Bankkrisen på Kypros ga begrensede utslag i pengemarkedsrentene, og risikopåslaget mellom korte statsrenter og 3-måneders interbankrente ligger på det laveste nivået på mer enn 5 år. Flere europeiske banker har førtidig innløst lån tatt opp som del av LTRO-pakken fra ECB i fjor vinter, og av opprinnelige LTRO-lån på 1 100 mrd. euro er nær 400 mrd. euro tilbakebetalt. ECB valgte 2. mai å senke renten til 0,5 prosent.

Bankene oppnådde i første kvartal 2013 et resultat før skatt på 8,8 mrd. kroner, en økning på 24 prosent fra samme kvartal i fjor. Egenkapitalavkastningen var 9,6 prosent. Hovedårsaken var en økning i inntekter fra finansielle eiendeler, i hovedsak knyttet til regnskapsføringen av sikringsinstrumenter. Netto renteinntekter økte med 3 prosent, men falt målt mot gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) fra 1,49 prosent til 1,47 prosent. Justert for endringer i avgift til Bankenes sikringsfond, var det en svak økning i netto renteinntekter som andel av GFK. Rentemarginen, forskjellen mellom gjennomsnittlig utlåns- og innskuddsrente, var på et historisk lavt nivå ved utgangen av første kvartal. Andre inntekter økte med 9 prosent drevet av sterk vekst i provisjonsinntektene, samtidig som lønnskostnadene gikk svakt ned. Forholdet mellom kostnader og inntekter (eksklusiv kursgevinster) ble bedret med noe over 2 prosentpoeng, til 53 prosent. Utlånstapene var omtrent uendret fra samme kvartal i fjor, og utgjorde 0,16 prosent av GFK. Misligholdte lån utgjorde 1,6 prosent av totale utlån, en svak nedgang sammenlignet med samme periode i fjor. Ren kjernekapitaldekning for bankene samlet ble styrket med 1,1 prosentpoeng fra ett år tilbake, til 11,0 prosent, i stor grad som følge av tilbakeholdt overskudd. Ved utgangen av 2012 var ren kjernekapitaldekning 11,1 prosent.

Årsveksten i samlede brutto utlån til kunder (inkludert utlån overført til OMF-foretak) har avtatt fra 7,9 prosent i første kvartal i fjor, til 4 prosent i år. Utlånsveksten til personkunder var derimot stabilt høy på 8,3 prosent på årsbasis. Utlån til innenlandske bedriftskunder økte svakt med 1 prosent, mens veksten i utlån til

utenlandske bedriftskunder i samme periode ble redusert med 6 prosent (ikke justert for valutakurssvingninger). Utlån til utenlandske bedriftskunder utgjør noe over 20 prosent av bankenes totale bedriftsutlån. Innskudd fra kunder vokste med 7,5 prosent siste 12 måneder, og førte til at innskuddsdekningen (inkludert utlån overført til OMF-foretak) steg med 2 prosentpoeng til 58 prosent. Gjennomsnittlig innskuddsrente lå ved utgangen av kvartalet 0,5 prosentpoeng over pengemarkedsrenten. Markedsforholdene for likviditet internasjonalt ble bedret i fjor høst, og har hittil i 2013 vært i stor grad stabile. Spreadene er ytterligere redusert, og flere banker enn tidligere fra gjeldstyngede euroland har for første gang på lang tid kunnet utstede seniorobligasjoner. Norske banker har i perioden hatt god tilgang på markedsfinansiering, både internasjonalt og i det norske markedet. Fallet i risikopåslagene for norske banker som startet høsten 2012, har fortsatt i 2013, i hovedsak for seniorobligasjoner. Siden nyttår er påslagene redusert med om lag 35 basispunkter for seniorobligasjoner og 7 basispunkter for OMF.

Finansieringsselskapene, som i hovedsak driver virksomhet innenfor leasing og bil- og forbruksfinansiering, fikk et samlet resultat før skatt på 0,6 mrd. kroner, en økning på 26 prosent fra første kvartal 2012. Bedringen kom i hovedsak av sterkere reduksjon i innlånskostnader enn nedgangen i utlånsrentene. Egenkapitalavkastningen steg 2,5 prosentpoeng, til 16,2 prosent. Utlånstapene sank noe, til 0,5 prosent av utlån, mens misligholdet steg fra 5,2 til 6,5 prosent av utlån. Årsveksten i utlån til forbruksfinansiering har vist en stigende trend over det siste året, og var 7,8 prosent ved utgangen av kvartalet. Tapene på forbruksfinansiering ble halvert sammenliknet med 2012, til 0,7 prosent av utlån.

Resultat før skatt i **livsforsikringsselskapene** ble 1,3 mrd. kroner, en svak forbedring fra første kvartal i fjor. En svak økning inntjening på forsikringsdriften veide opp for lavere avkastning på selskapenes egne investeringer. Kapitalavkastningen på kundenes pensjonsmidler ble også redusert. Kollektivporteføljen, som omfatter produkter med årlig garantert minsteavkastning for kundene, oppnådde en verdijustert kapitalavkastning i kvartalet på 1,4 prosent, mot 1,8 prosent i første kvartal i fjor. Bokført kapitalavkastning, som ikke inkluderer urealiserte kursgevinster, var om lag uendret på 1,1 prosent. Resultatet bidro til at kursreguleringsfondene ble tilført 5 mrd. kroner. Sammen med selskapenes resultat ga dette en styrking av bufferkapitalen med om lag 8 mrd. kroner i kvartalet, til 63 mrd. kroner, som tilsvarte 8,1 prosent av forsikringsforpliktelsene i kollektivporteføljen. Stresstester som selskapene rapporterer kvartalsvis til Finanstilsynets etter gjeldende regelverk viser at beregnet tap i stresscenariet utgjorde 73 prosent av tilgjengelig bufferkapital, mot 79 prosent ved årsskiftet. De seks største livsforsikringsselskapene gjorde i første kvartal foreløpige avsetninger for økt levealder på til sammen 1,9 mrd. kroner.

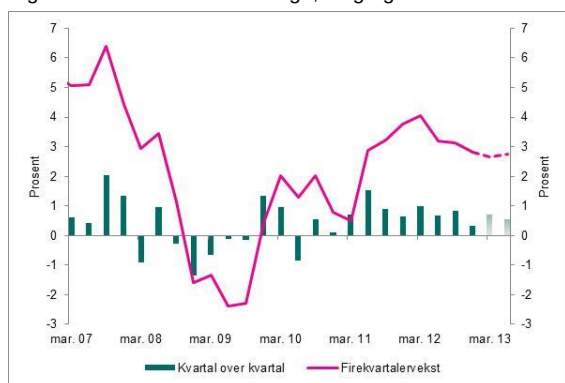
Skadeforsikringsselskapene (uten captives) fikk et resultat før skatt på til sammen 1,7 mrd. kroner i kvartalet, en reduksjon på 7 prosent fra samme periode i fjor. Nedgangen ble forårsaket av et fall på om lag 23 prosent i finansinntektene fra selskapenes investeringer. Premieinntektene steg med 7 prosent på årsbasis, mens erstatningskostnadene var uendret, slik at resultatet fra forsikringsdriften økte. Utviklingen ga en reduksjon i skadeprosenten på 3 prosentpoeng, til 75 prosent. Selskapenes bufferkapital er styrket, og beregnet tap i stresstest etter gjeldende regelverk utgjorde 49 prosent av tilgjengelig bufferkapital ved utgangen av første kvartal 2012, mot 52 prosent ett år tidligere.

2 Makroøkonomisk bakgrunn

Norsk økonomi

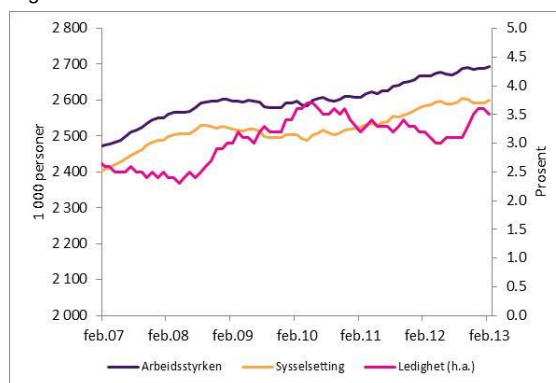
Veksten i norsk økonomi er fremdeles god, til tross for svak utvikling internasjonalt. Ifølge nasjonalregnskapet steg bruttonasjonalproduktet (BNP) for Fastlands-Norge med 3,5 prosent i 2012, opp fra 2,5 prosent i 2011. De viktigste vekstkomponentene på etterspørselssiden var privat forbruk, boliginvesteringer og investeringer i petroleumssektoren. På den annen side bidro investeringer i fastlandsøkonomien og eksporten til å dempe veksten. Veksten avtok mot slutten av fjoråret, og framover ventes moderat vekst. Norges Bank og Statistisk sentralbyrå (SSB) nedjusterte BNP-veksten for Fastlands-Norge i sine siste prognoser fra mars i år, som følge av at vekstutsiktene for verdensøkonomien har blitt noe svakere. Fortsatt høy aktivitet i petroleumssektoren, sterk befolkningsvekst, et godt bytteforhold overfor utlandet og lav rente bidrar til å holde veksten oppe. Ifølge Norges Bank og SSB vil BNP Fastlands-Norge vokse med henholdsvis 2 $\frac{3}{4}$ prosent og 2,6 prosent i 2013.

Figur 2.1: BNP-Fastlands Norge, årlig og kvartalsvis volumvekst



Kilde: Thompson Reuters og Norges Bank

Figur 2.2: Arbeidsmarkedet.

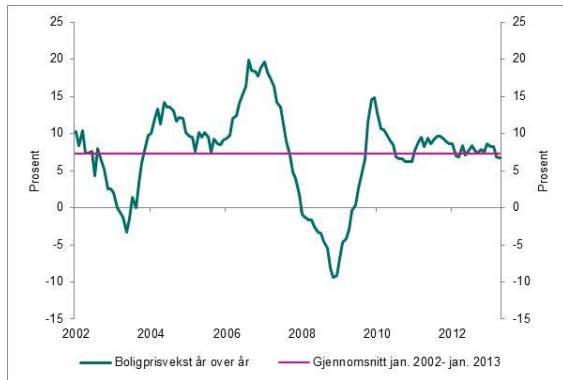


Kilde: Statistisk Sentralbyrå

Arbeidsmarkedet utviklet seg noe svakere gjennom høsten 2012 som følge av lavere sysselsettingsvekst. Arbeidsledigheten økte mot slutten av året, men er fortsatt lav. Utviklingen gjennom 1. kvartal 2013 har vært relativt stabil. Sysselsettingsveksten har tatt seg noe opp, og ledigheten har gått noe ned siden utgangen av 2012. I følge arbeidsmarkedsstatistikken (AKU) var den sesongjusterte arbeidsledighetsraten 3,5 prosent i februar 2013, se figur 2.2.

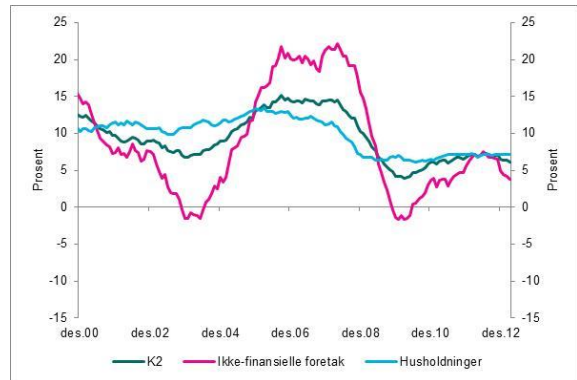
Boligprisveksten avtok svakt gjennom våren 2013 etter økning mot slutten av fjoråret, se figur 2.3. Boligprisene steg sesongjustert med 0,4 prosent fra mars til april, og tolv månedersveksten var 6,6 prosent. Gjennomsnittsprisen hittil i år er 5,5 prosent høyere enn snittprisen i 2012. Omsetningen er fremdeles høy og formidlingstiden er lav.

Figur 2.3: Bruktboligpriser. Tolv måneders vekst



Kilde: NEF/EFF/Pöyry/Finn.no og SSB

Figur 2.4: Innenlandsk kredittvekst



Kilde: Statistisk Sentralbyrå

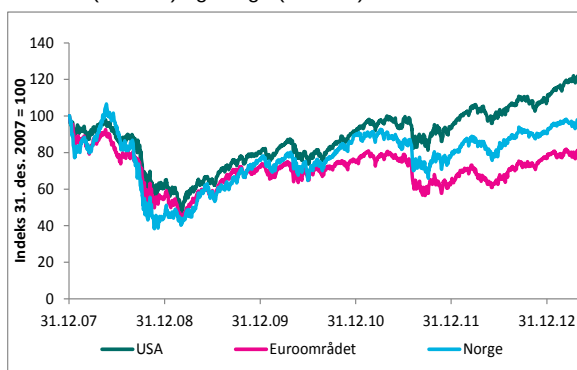
Husholdningenes gjeldsvekst har vært uendret og høy det siste året, og er fortsatt høyere enn inntektsveksten. Foretakenes gjeldsvekst avtok gjennom andre halvdel av 2012, og utviklingen fortsatte i 1. kvartal 2013, se figur 2.4. Årsveksten i samlet innenlandske kreditt var 6,1 prosent ved utgangen av 1. kvartal 2013.

Aksje- og rentemarkeder

Verdipapirmarkedene har vært preget av uro de siste årene som følge av gjeldskrisen i euroområdet og usikkerheten om den økonomiske utviklingen. Uroen har avtatt gradvis, særlig etter at Den europeiske sentralbanken i august 2012 la fram et program for direkte kjøp av statsobligasjoner (OMT) som ledd i de pengepolitiske operasjoner. Imidlertid viser markedene fortsatt tegn til uro ved nye hendelser, og det var i mars ny spenning i markedene som følge av bankkrisen på Kypros.

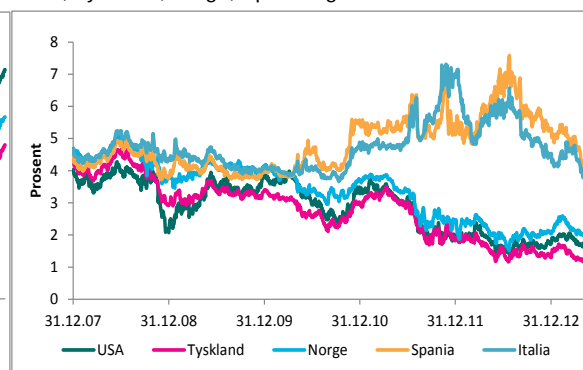
Til tross for markedsuroen fortsatte oppgangen i aksjemarkedene internasjonalt inn i 2013, se figur 2.5 og tabell 2.1. Utviklingen i aksjemarkedene fremstår som sterk sammenliknet med fundamentale forhold. Etter en oppgang i januar 2013, har de lange statsrentene i både USA, Tyskland og Norge igjen trukket noe ned, se figur 2.6. Nedgangen i statsobligasjonsrentene i USA og Tyskland siden februar skyldes både høy etterspørsel etter sikre og likvide plasseringer og utsikter til svakere økonomisk vekst. Eurosonen har hatt seks sammenhengende kvartaler med negativ vekst og samlet vekst for 2013 forventes å bli negativ.

Figur 2.5: Aksjeavkastning USA (S&P 500), Euroområdet (STOXX) og Norge (OSEBX).



Kilde: Thomson Reuters Datastream

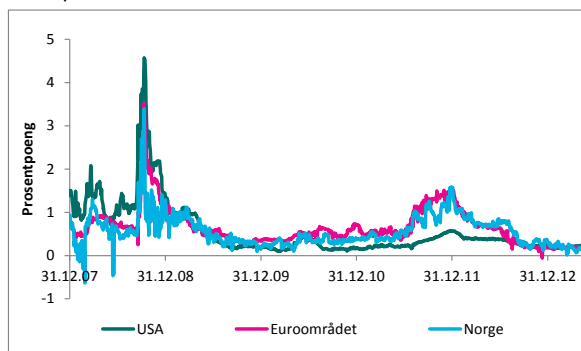
Figur 2.6: Rente på 10-årige statsobligasjoner i USA, Tyskland, Norge, Spania og Italia



Kilde: Thomson Reuters Datastream

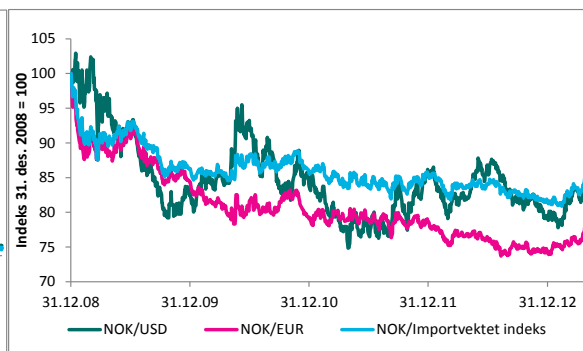
Todelingen i det europeiske rentemarkedet fortsetter, men er noe mer dempet enn i 2011 og 2012, se figur 2.6. Siden sommeren 2012 har de lange rentene også i Spania og Italia gått ned. OMT-programmet og redusert generell uro rundt overholdelse av statsgjeldsforpliktelser har i stor grad bidratt til dette. Imidlertid har rentemarkedene respondert til dels kraftig på ethvert tegn til økt usikkerhet om enkelte eurolands evne til å overholde gjeldsforpliktelsene. Både oppgangen i de korte statsrentene i Italia som følge av den uavklarte situasjonen etter parlamentsvalget i februar, og uroen i markedene utløst av krisen på Kypros i mars, er eksempler på dette. Renten på både amerikanske og tyske statssertifikater holder seg lav. Spreaden mellom 3-månders interbankrente og statssertifikatrenter holder seg lave, se figur 2. 7.

Figur 2.7: Spread mellom 3-månders interbankrente og rente på 3-måneders statssertifikater. kroner



Kilde: Thomson Reuters Datastream

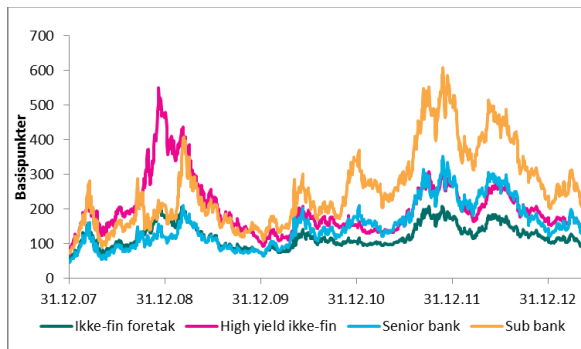
Figur 2.8: Utviklingen i kursen på norske



Kilde: Thomson Reuters Datastream

Den amerikanske dollaren svekket seg mot euro gjennom 2. halvår 2012 og inn i 2013, men har igjen styrket seg fra februar. Utviklingen gjenspeiler både de relative vekstutsiktene i USA og euroområdet, og utviklingen i markedsaktørenes uro knyttet til euroen og utsiktene for eurosamarbeidet i denne perioden. Den norske kronen har svekket seg både mot dollar og euro hittil i år, se figur 2.8 og tabell 2.1.

Figur 2.9: CDS (EU), bank og ikke-finansielle foretak



Kilde: Thomson Reuters Datastream

Tabell 2.1: Utviklingen i verdipapirmarkeder hittil i 2013

	Nivå			Endring	
	31.12.12	31.03.13	10.05.13	1. kvartal	Hittil i år
Aksjer					
USA (S&P 500)				10,6	15,4
Euroområdet (STOXX)				2,4	9,4
Norge (OSEBX)				6,1	9,9
10-årige statsobligasjoner					
USA	1,76	1,85	1,90	0,09	0,14
Tyskland	1,31	1,28	1,39	-0,03	0,08
Norge	2,04	2,14	2,01	0,10	-0,03
Spania	5,31	5,06	4,20	-0,25	-1,11
Italia	4,53	4,78	3,90	0,25	-0,63
3-mnd. statssertifikater					
USA	0,05	0,07	0,04	0,03	-0,01
Euroområdet	0,00	0,01	0,01	0,01	0,01
Norge	1,52	1,66	1,61	0,14	0,09
Valuta					
NOK/USD	5,5659	5,8256	5,7946	4,7	4,1
NOK/EUR	7,3375	7,4740	7,5260	1,9	2,6
NOK/Importvektet indeks	84,95	87,14	87,09	2,6	2,5

Endring i prosent (aksjer og valuta) og prosentpoeng (renter).

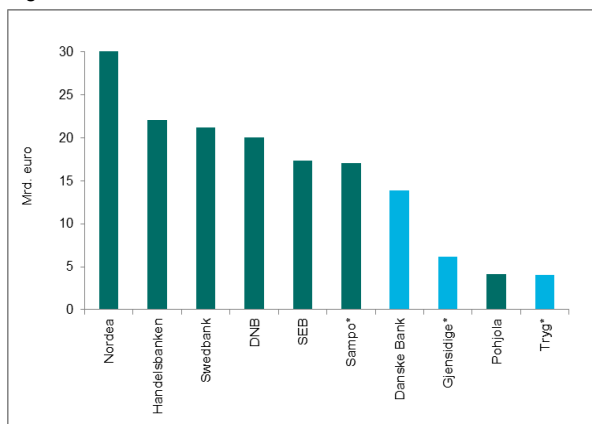
Kilde: Thomson Reuters Datastream

Gjennom 2012, og hittil i 2013 – med unntak av perioden med markedsuro frem til mars i år – har CDS-prisene for obligasjoner utstedt av europeiske banker gått markant ned. CDS på usikrede (subordinert) obligasjonslån utstedt av europeiske banker fortsatt priset høyere enn CDS på høyrenteobligasjoner utstedt av ikke-finansielle foretak, se figur 2.9. Videre vurderes senior bankobligasjoner av markedsaktørene generelt å være mer risikable enn obligasjoner utstedt av ikke-finansielle foretak med høy kredittverdighet.

3 Nordiske finanskonsern

Nordea var det største finanskonsernet i Norden ved utgangen av første kvartal 2013 med en forvaltningskapital på 4 952 mrd. norske kroner. Markedsverdien ble vurdert til 37,0 mrd. euro. DNB er det tredje største finanskonsernet med en forvaltningskapital på 2 434 mrd. kroner. Målt etter markedsverdi er DNB det fjerde største konsernet, vurdert til 20 mrd. euro. Sju av de ti største finanskonsernene i Norden er bankdominerte, hvorav de fem største har virksomhet i Norge.

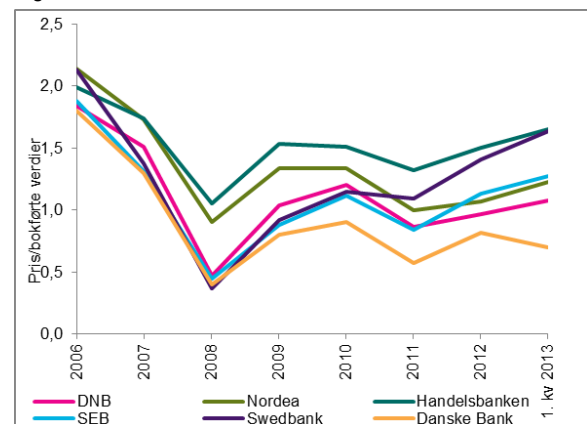
Figur 3.4: Markedsverdi nordiske finanskonsern



Kilde: JP Morgan, 2. mai 2013

*Sampo, Gjensidige og Tryg er forsikringsdominert

Figur 3.5: Pris/bokført verdi

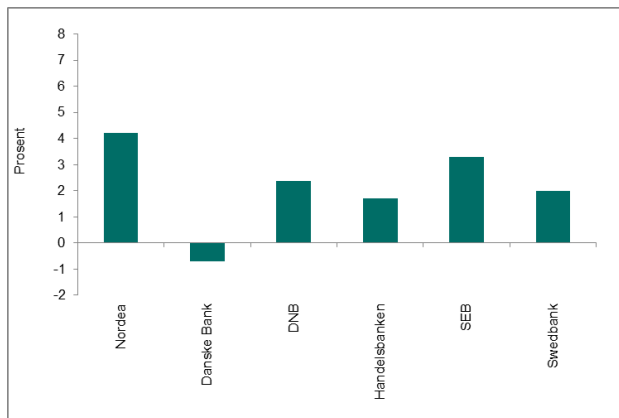


Kilde: JP Morgan, 2. mai 2013

Børsenes verdsettelse i forhold til bokførte verdier (P/B) har økt for de svenske storbankene og DNB gjennom kvartalet. Swedbank, Handelsbanken og SEB prises nå på de høyeste nivåene siden finanskrisen inntraff. Danske Bank er fortsatt lavest verdsatt, og er den eneste av de store bankene som har hatt fall i verdsettelsen siden nyttår. Børskurs i forhold til løpende inntjening (P/E) varierer i noe mindre grad, fra DNB som lavest verdsatt med P/E på 10,1, til Handelsbanken som er høyest verdsatt med P/E på 13,7.

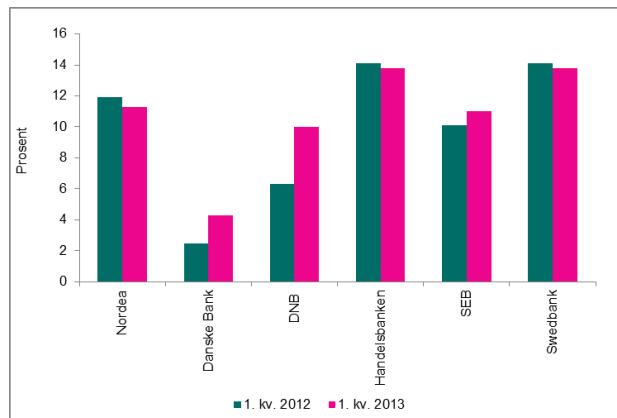
Fem av de seks største nordiske konsernene har hatt vekst i utlån til kunder det siste året. Danske Bank har redusert utlånene siste 12 måneder, målt i danske kroner.

Figur 3.6: Utlånsvekst 12 mnd. i lokal valuta



Kilde: Kvartalsrapporter

Figur 3.7: Egenkapitalavkastning (annualisert)



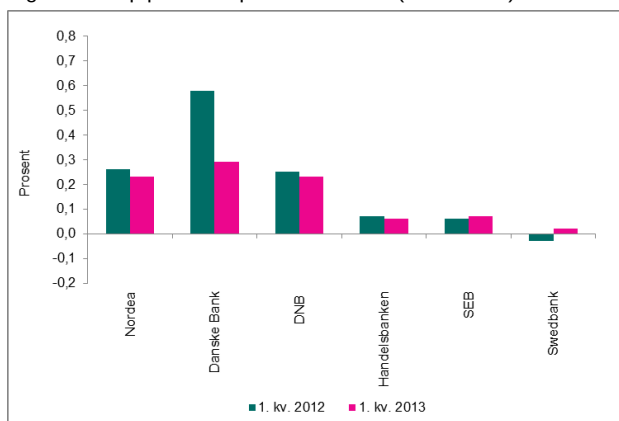
Kilde: Kvartalsrapporter

Danske Bank, DNB og SEB hadde en bedring i resultat før skatt sammenlignet med tilsvarende kvartal i fjor, som bidro til høyere egenkapitalavkastning. For Nordea, Swedbank og Handelsbanken falt egenkapitalavkastningen noe.

Utlånstapene for alle konsernene lå på et lavt nivå i første kvartal. Danske Bank hadde forholdsvis store utlånstap i fjor, men har redusert tapsnedskrivningene i 2013.

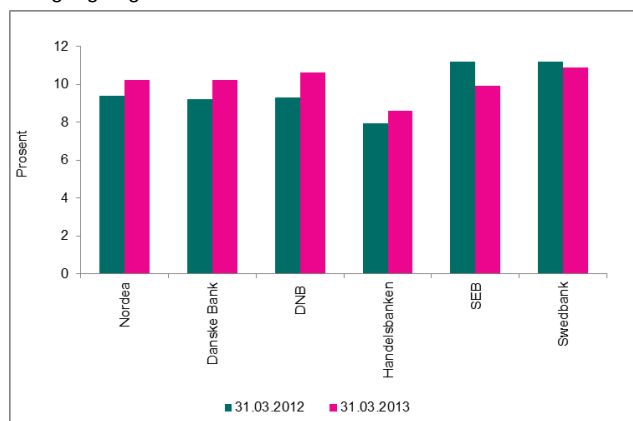
Fire av konsernene har hatt en klar styrking av den rene kjernekapitaldekningen det siste året, og spredningen mellom bankene med høyeste og laveste andel har blitt redusert.

Figur 3.8: Tap på utlån i prosent av utlån (annualisert)



Kilde: Kvartalsrapporter

Figur 3.9: Ren kjernekapitaldekning inkl delårsresultat med overgangsregler*



Kilde: Kvartalsrapporter

*Kjernekapital fratrukket all hybridkapital. Overgangsregelen beregnes med ulike metoder, hvor dansk metode avviker fra praksis i Norge og Sverige.

Finansieringsstrukturen i de største nordiske finanskonsernene

Bankenes finansieringskilder består i hovedsak av innskudd fra kunder og innlån i rentemarkedene. I Norge har de store bankene høyest andel markedsfinansiering. DNBS finansieringsstruktur i bankkonsernet sammenliknes nedenfor med de øvrige nordiske storbankene.¹

De nordiske storbankene er blant de europeiske bankene med lavest innskuddsdekning (innskudd som andel av utlån). Ved utgangen av 2012 hadde de 57 største bankene i Europa i gjennomsnitt en innskuddsdekning på 72 prosent, mot 54 prosent for de største nordiske bankene. SEB og DNB har høyest innskuddsdekning på henholdsvis 70 og 63 prosent ved årsslutt, se figur 3.10.

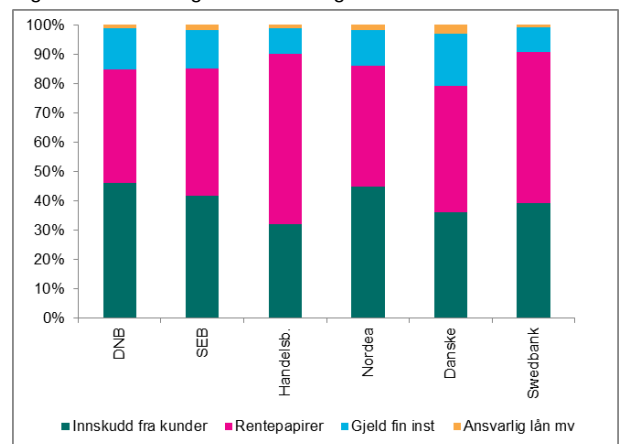
Sees innskudd opp mot bankenes samlede balanse, i motsetning til innskuddsdekning som regnes opp mot kun utlånene, har DNB og Nordea den høyeste andelen av kundeinnskudd blant de nordiske storbankene, se figur 3.11. For Handelsbanken og Swedbank utgjør obligasjons- og sertifikatgjeld en høyere andel av finansieringen enn de øvrige storbankene.

Figur 3.10: Innskuddsdekning



Kilde: Årsrapporter

Figur 3.11: De viktigste finansieringskildene



Kilde: Årsrapporter

Siden 2010 har fem av de seks bankene økt andelen av kundeinnskudd. Handelsbanken har hatt den sterkeste innskuddsveksten, men har sammen med Danske Bank fortsatt den laveste andelen av kundeinnskudd. Nordea har hatt en reduksjon i innskuddsandelen, men fra et høyt nivå. For øvrig har de fleste bankene redusert omfanget av ansvarlige lån, trolig fordi mange av disse vil tilfredsstille de nye kravene til kapital i CRD IV.

Løpetid på finansieringen

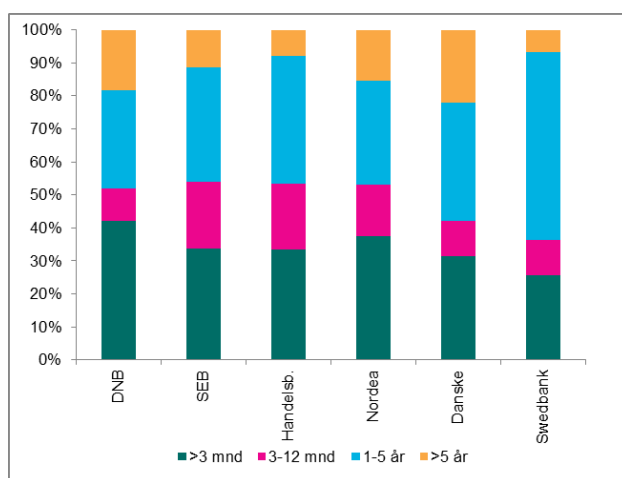
For innskudd fra kunder vil faktisk gjenværende løpetid for en stor andel avvike fra den kontraktuelle løpetiden, som normalt er på anfordring. Det er derfor mest relevant å foreta en løpetidsanalyse for markedsfinansieringen.

¹ På grunn av noe ulike definisjoner, er ikke tallene fullt ut sammenliknbare på tvers av institusjoner. Tallene er i utgangspunktet for bankkonsern, f.eks DNB Bank-konsernet. I konsern der dette ikke er mulig, er tall for holdingselskapet benyttet etter justering for livsforsikring.

Danske Bank og DNB hadde ved utgangen av 2012 den høyeste andel av langsiktige finansiering over 5 år, men samtidig den høyeste andelen kortsiktig finansiering under 3 måneder, jf. figur 3.12. Alle de nordiske storbankene har store innskudd på anfordring i sentralbanker, men andelen er størst for DNB.

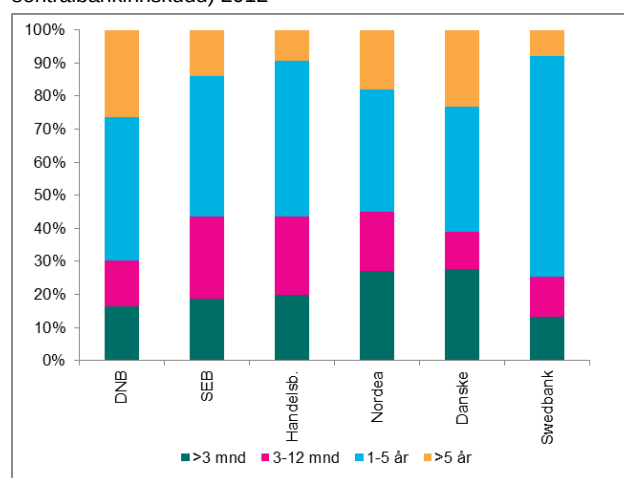
Sentralbankinnskuddene tilsvarer om lag 73 prosent av DNBs kortsiktig finansiering, mens andelen for de øvrige storbankene varierer fra Swedbank på 56 prosent til Danske Bank på 16 prosent. Dersom andelen kortsiktig finansiering justeres for sentralbankinnskudd, har DNB og Swedbank den laveste andelen kortsiktig finansiering, se figur 3.13. SEB, Handelsbanken og Nordea har den høyeste andelen markedsfinansiering med gjenværende løpetid under 1 år, ca 45 prosent.

Figur 3.12: Løpetid markedsfinansiering 2012



Kilde: Årsrapporter og Finanstilsynet

Figur 3.13: Løpetid markedsfinansiering (justert for sentralbankinnskudd) 2012



Kilde: Årsrapporter og Finanstilsynet

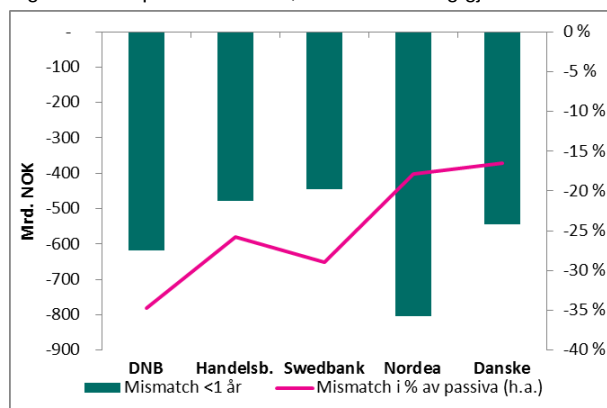
Forholdet mellom løpetider på eiendeler og gjeld

Bankene tilbyr en rekke produkter med vidt forskjellige løpetider, og ulik produktsammensetning bidrar derfor til at gjenværende løpetid på bankenes eiendeler varierer. For en samlet gjennomgang av den risikoen som ligger i bankenes løpetidstransformasjon, må forfallsstrukturen på markedsfinansiering og innskudd derfor ses opp mot forfallsstrukturen på bankenes eiendeler.

For de nordiske storbankene² kommer en betydelig større andel av finansieringen til forfall i løpet 12 måneder enn forfallene i eiendeler, se figur 3.14. Dette er naturlig gitt bankenes rolle i løpetidstransformasjon, men graden av misforhold varierer. Målt som andel av samlet gjeld (markedsfinansiering og innskudd) har DNB det største misforholdet. Dette kan blant annet skyldes høyere andel lån til bolig, næringsseiendom og langsiktige offshoreprosjekter, og en mindre andel kortsiktige produkter.

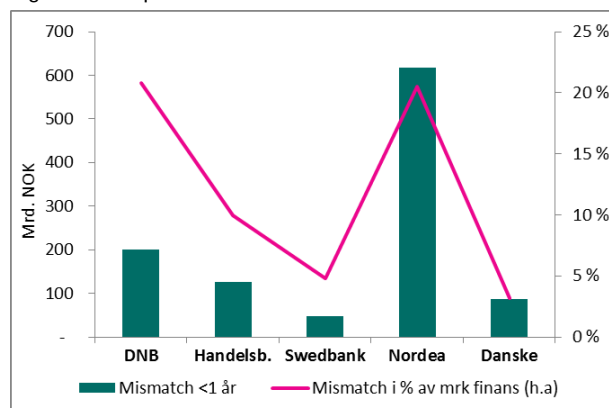
² SEB oppgir ikke gjenværende løpetid på aktiva. Danske Bank oppgir forventet gjenværende løpetid, og løpetiden for innskudd er i analysen justert til antatt kontraktuell løpetid som for de øvrige bankene.

Figur 3.14: Løpetidsmismatch, alle eiendeler og gjeld



Kilde: Årsrapporter og Finanstilsynet

Figur 3.15: Løpetidsmismatch når innskudd antas stabile



Kilde: Årsrapporter og Finanstilsynet

Ettersom den kontraktuelle løpetiden på innskudd normalt er svært kort og avviker fra faktisk observert løpetid, vil en løpetidssammenlikning gi et ufordelaktig bilde av banker med høy andel av innskudd i finansieringen slik som DNB og Nordea. Dersom det antas at alle innskudd er stabile, blir løpetidsmisforholdet reversert for samtlige banker, se figur 3.15. Sammenliknet med forfall i markedsfinansiering *uten* innskudd har DNB og Nordea det største overskuddet av eiendeler til forfall neste 12 måneder. Alt annet like kan dette indikere at disse to storbankene vil være bedre rustet til å møte en eventuell forverring i penge- og kredittmarkedene enn de øvrige så lenge uroen ikke smitter over på innskudd.

4 Kredittinstitusjoner

Banker

- **Svakere resultat av underliggende drift**
- **Fremdeles høy utlånsvekst til privatkunder, men svak reduksjon i utlån til bedriftskunder**
- **Fortsatt gunstig utvikling i penge- og kapitalmarkedene**

Kapittelet tar for seg utviklingen i samtlige norske banker. For banker som er finanskonsern, benyttes regnskapstall for bankkonsern, for øvrige banker benyttes morbanktall. Når resultatposter sees i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK), eller utlån, er proSENTsatsene annualisert. Det vises utvikling for tre grupper av banker: de seks største bankene (samlet markedsandel på 77 prosent), mellomstore banker (dvs. øvrige 22 banker større enn 10 mrd. kroner i forvaltningskapital, med markedsandel på 16 prosent) og mindre banker (108 banker med mindre enn 10 mrd. kroner i forvaltningskapital, med en samlet markedsandel på 7 prosent).

Resultat

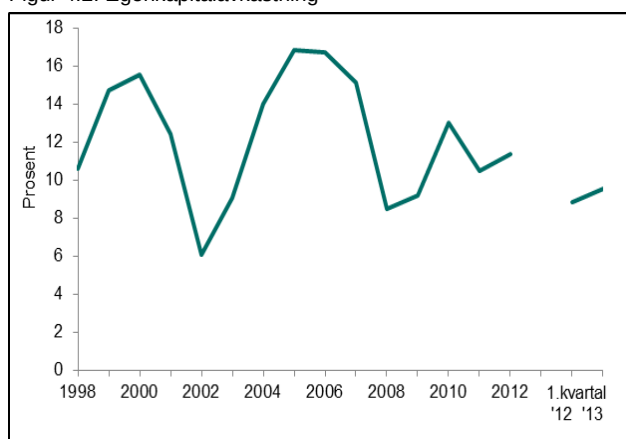
Bankenes resultat før skatt var 24 prosent høyere i første kvartal i år enn i samme periode i 2012.

Egenkapitalavkastningen ble bedret med i underkant av ett prosentpoeng, til 9,6 prosent. Kvartalsresultatet var noe svakere enn resultatet i fjerde kvartal 2012.

Figur 4.1: Tap på utlån og resultat før skatt (% av GFK)



Figur 4.2: Egenkapitalavkastning



Hovedårsaken til at bankene samlet viste en betydelig resultatforbedring, sammenlignet med ett år tidligere, var verdiendringer på finansielle instrumenter. Dette skyldtes i det alt vesentligste verdiendringer på sikringsinstrumenter benyttet i forbindelse med finansiering i valuta, som ga en mindre negativ effekt enn i samme periode året før. Holdes denne effekten utenfor ville bankene vist en resultatnedgang på -5 prosent, mens egenkapitalavkastningen ville gått fra 12,9 til 9,9 prosent. Driftsinntekter utover nettorenten økte med

nær 9 prosent siste år, mens lønnskostnadene viste en svak nedgang. I negativ retning trakk en 21 prosents økning i utlånstap.

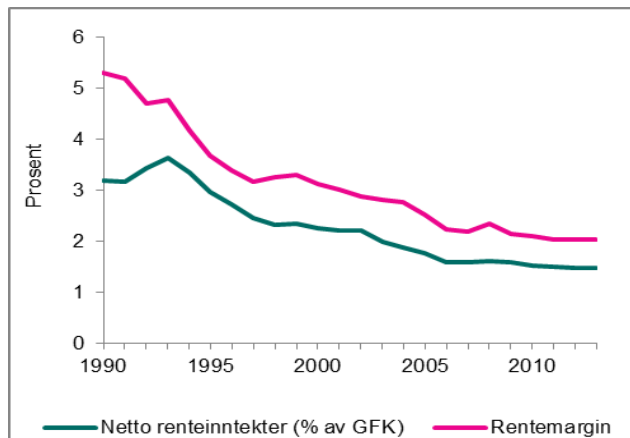
Tabell 4.1: Resultat for samtlige norske banker

	1.kv.13		1.kv.12	
	Mill. kr.	% GFK	Mill. kr.	% GFK
Netto renteinntekter	15 059	1,47	14 598	1,49
Andre inntekter	6 524	0,64	4 369	0,44
herav verdiendr. finansielle instrumenter	1 439	0,14	-313	-0,03
Driftskostnader	11 127	1,08	10 557	1,07
herav lønn og personalkostnader	5 533	0,54	5 592	0,57
Resultat før tap på utlån	10 456	1,02	8 409	0,86
Bokførte tap på utlån	1 631	0,16	1 343	0,14
Gev/tap ikke-fin.ei /langsiktige verdip.	-14	0,00	17	0,00
Resultat før skatt	8 810	0,86	7 084	0,72
Skattekostnad	2 362	0,23	1 845	0,19
Resultat etter skatt	6 449	0,63	5 238	0,53
Egenkapitalavkastning (%)	9,6		8,8	

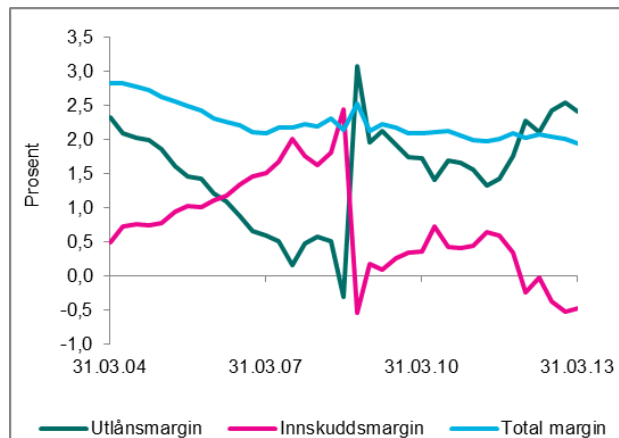
Bankenes netto renteinntekter økte med 3 prosent i forhold til i første kvartal året før. Som følge av høyere vekst i forvaltningskapital sank nettorenten likevel svakt i forhold til GFK. De to foregående årene har bankene vært fritatt for sikringsfondsavgift, som følge av at fondet har vært fullt oppkapitalisert. Fra og med 2013 må bankene betale inn avgift til Bankenes Sikringsfond uavhengig av fondets kapitalisering. Korrigeres det for denne endringen ville bankene vist en økning i netto renteinntekter på 6 prosent, og en marginal økning også i forhold til GFK. I første kvartal skilte gruppen av de mellomstore bankene seg ut, med en betydelig høyere vekst i nettorenten enn de to andre gruppene av banker. I forhold til GFK var økningen likevel moderat.

Bankenes finansieringskostnader gjennom verdipapirmarkedet er fortsatt betydelig høyere enn i årene før finanskrisen. Blant annet som følge av dette er konkurransen om innskuddsmidler fra kunder fremdeles sterk. Gjennom 2012 sank pengemarkedsrenten betydelig, mens gjennomsnittlig innskuddsrente kun viste en svak reduksjon. Gjennomsnittlig innskuddsrente var 0,5 prosentpoeng høyere enn 3-måneders pengemarkedsrente ved utgangen av første kvartal. Bankenes gjennomsnittlige innskuddsmargin var dermed negativ, for femte kvartal på rad. Den synkende pengemarkedsrenten de siste halvannet årene har derimot bidratt til en bedring i utlånsmargin, på tross av at gjennomsnittlig utlånsrente har sunket svakt i samme periode. Forskjellen på gjennomsnittlig utlåns- og innskuddsrente, total rentemargin, var på et historisk lavt nivå ved utgangen av første kvartal. Et stort antall banker varslet økte boliglånsrenter i mars, men som følge av 6-ukers varslingsfrist for renteheving på eksisterende lån har denne økningen i svært beskjeden grad påvirket utlånsrenten pr utgangen av kvartalet. Gjennomsnittlig boliglånsrente, og marginen i forhold til pengemarkedsrenten, viste en marginal nedgang i første kvartal, sammenlignet med situasjonen ved årsskiftet.

Figur 4.3: Netto rente og rentemargin

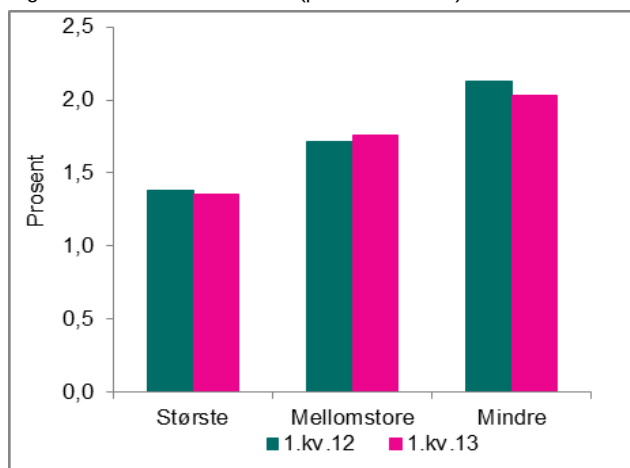


Figur 4.4: Utlåns- og innskuddsmargin

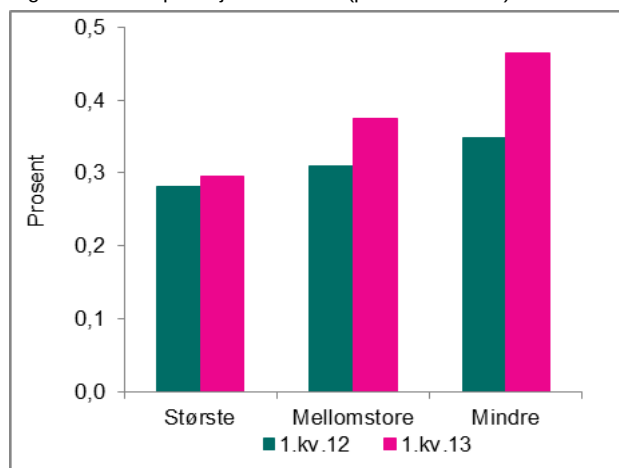


Andre inntekter, eksklusiv kursgevinster på finansielle instrumenter, var 9 prosent høyere enn ett år tidligere. Det var særlig god utvikling i netto provisjonsinntekter, med en økning på 14 prosent. De øvrige bankene så en samlet økning i nettoprovisjoner på 17 prosent, med høy vekst både for mellomstore og mindre banker.

Figur 4.5: Netto renteinntekter (prosent av GFK)



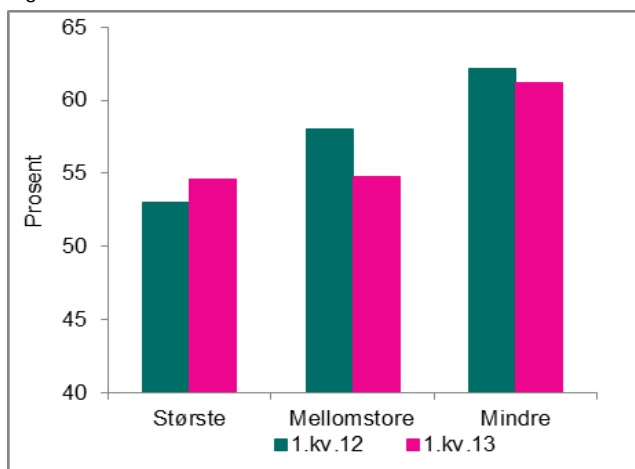
Figur 4.6: Netto provisjonsinntekter (prosent av GFK)



Netto verdiendringer på finansielle instrumenter gikk fra et netto tap på 0,3 mrd. kroner i første kvartal 2012, til en netto gevinst på 1,4 mrd. kroner så langt i år. Hovedforklaringen på denne bedringen var mindre kurstap på basisswapper enn ett år tidligere. Basisswapper er sikringsinstrumenter i forbindelse med den langsiktige finansieringen. Disse swapavtalene vurderes til virkelig verdi (mark-to-market), og verdiene vil dermed være relativt volatile. I tider med uro i valutamarkedet vil disse avtalene gi regnskapsmessig gevinst, mens mer stabile perioder vil gi motsatt effekt.

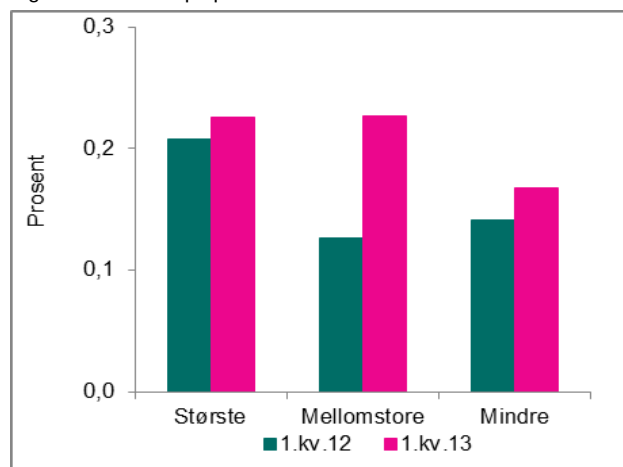
Driftskostnadene var 5 prosent høyere enn året før, men økte kun marginalt i forhold til forvaltningskapitalen. Kostnader til lønn, pensjoner mv, var 1 prosent lavere enn året før. Bankenes samlede kostnad/inntektsforhold (ekskl. kursgevinster på finansielle instrumenter) var tilnærmet stabilt siste år, med 55,2 prosent.

Figur 4.7: Kostnad-/inntektsforhold



Ekskl. verdiendringer på finansielle instrumenter

Figur 4.8: Utlånstap i prosent av utlån



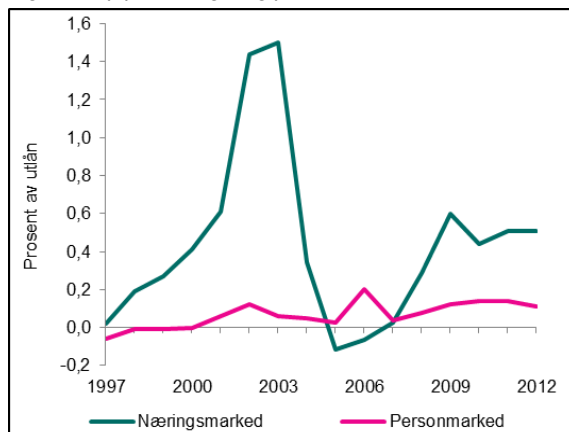
Særlig gruppen av de mellomstore bankene så en markert forbedring av kostnadsnivået siste år. Også gruppen av de mindre bankene viste et redusert kostnadsnivå, men ligger på et betydelig høyere nivå enn de større bankene.

Utlånstapene i første kvartal var 21 prosent høyere enn ett år tidligere. Tapene tilsvarte likevel kun 0,22 prosent av utlånsvolumet, med lavest tap for gruppen av de mindre bankene. Gruppen av de mellomstore bankene så en markert økning i tap, men likevel til et lavt nivå for gruppen som helhet.

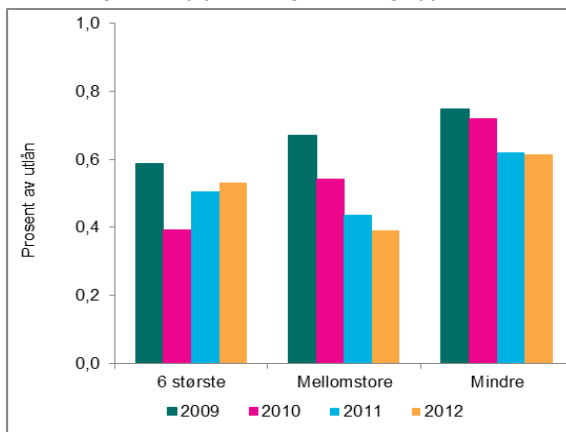
Næringsfordelte tap på utlån i 2012

Bankene rapporterer årlig næringsfordeling av tap på utlån til innenlandske bedriftskunder. I 2012 hadde de norske bankene (morbank) tap på næringslån svarende til 0,51 prosent av utlånsvolumet, det samme som ett år tidligere. Tapene på lån til personkunder utgjorde 0,11 prosent av utlånsvolumet i morbank. Inkluderes utlån ført i boligkredittforetakene ville tapsnivået til personkunder vært om lag 0,05 prosent av utlån. Gruppen av de seks største bankene har vist en svak økning i næringstap de siste to årene, mens gruppene av mellomstore og mindre banker begge har sett en motsatt utvikling. Nivået på næringstap i gruppen av mindre banker var likevel fremdeles høyere enn for de større bankene. Lån til næringskunder utgjør en betydelig lavere andel av den totale utlånsporteføljen for de mindre bankene enn for de større.

Figur I: Tap på nærings- og personkundelån



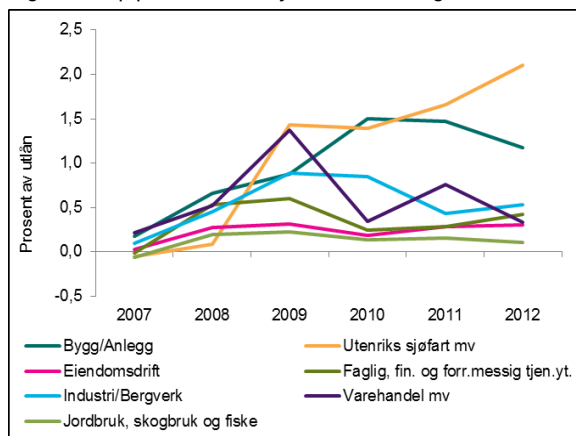
Figur II: Tap på næringskunder, grupper av banker



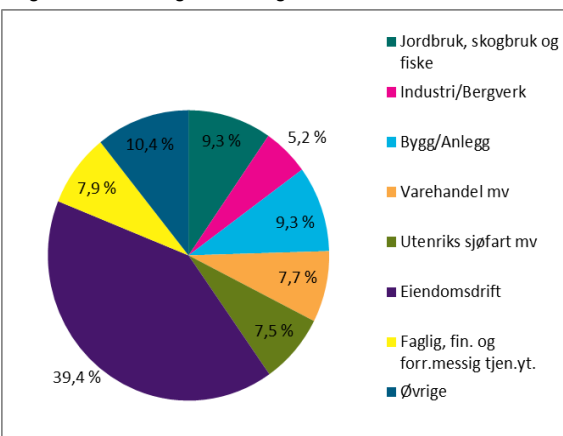
Norske banker har størst eksponering mot næringen Eiendomsdrift, som utgjør nær av 40 prosent av totale næringslån. Tapene på utlån til næringen hadde økt svakt de siste to årene, til i overkant av 0,3 prosent av utlånene. Utlån til tjenesteytende næringer, herunder finansiell og forretningsmessig tjenesteyting, utgjorde 11 prosent av bankenes næringslån. Utlånstapene på næringen var i underkant av 0,3 prosent, etter en økning på 0,1 prosentpoeng fra 2011. Av næringer med betydelig utlånsvolum var det særlig høye tap for Utenriks sjøfart og rørtransport, hvor tapene tilsvarte 2,1 prosent av utlånt volum. Tapene i 2012 var betydelig høyere enn i de foregående årene.

For norske banker, aggregert, var gjennomsnittlig utlånstap på næringslån (individuelt identifiserte tap) 0,4 prosent av næringsutlån for perioden 2007-2012. I figuren under vises årlige tap for de syv største næringene.

Figur III: Tap på utlån til de syv største næringene, alle banker

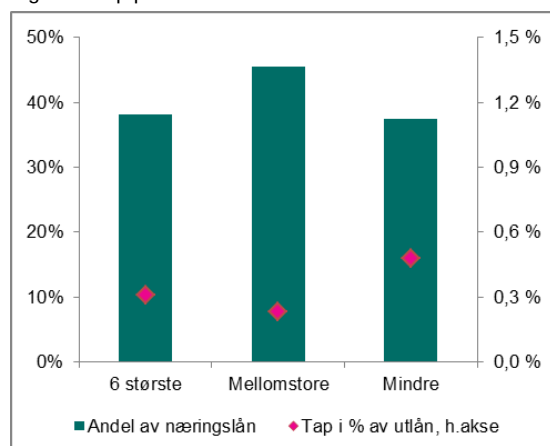


Figur IV: Fordeling av næringslån, alle banker

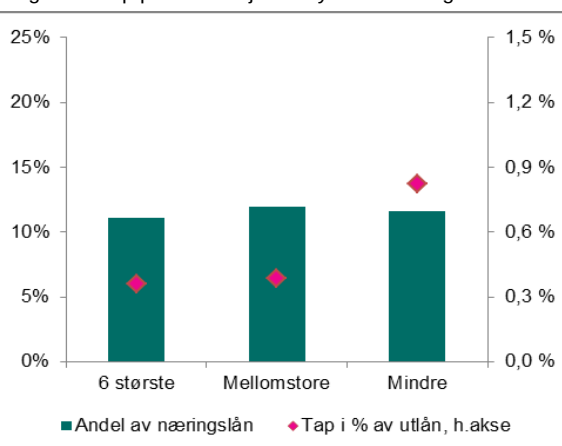


I figurene under vises andelen næringslån til de største enkeltnæringene, og individuelle netto tap i 2012 på disse næringene. Det fremgår at tapene på næringslån i de to største kundegruppene i gjennomsnitt er høyere i de mindre bankene enn de større (figurene V og VI).

Figur V: Tap på utlån til eiendomsdrift

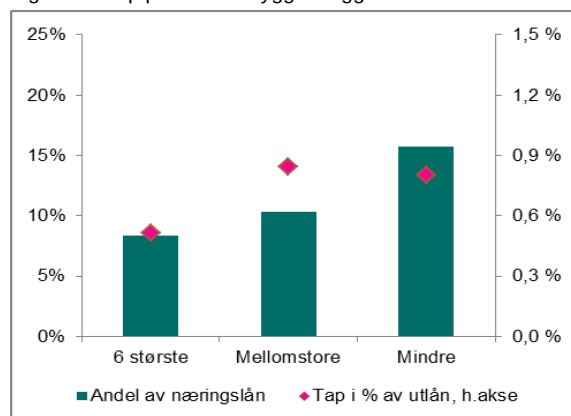


Figur VI: Tap på utlån til tjenesteytende næringer

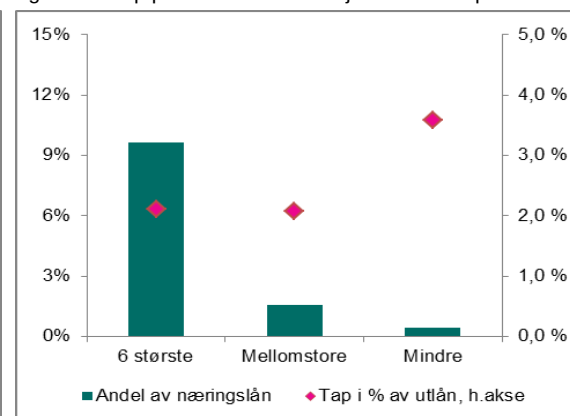


Utlån til shipping hadde relativt høye tap i de 4 siste årene, med i gjennomsnitt 1,6 prosent av utlån.

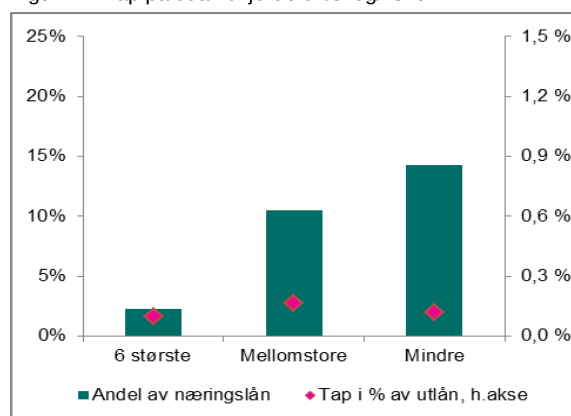
Figur VII: Tap på utlån til bygg/anleggsvirksomhet



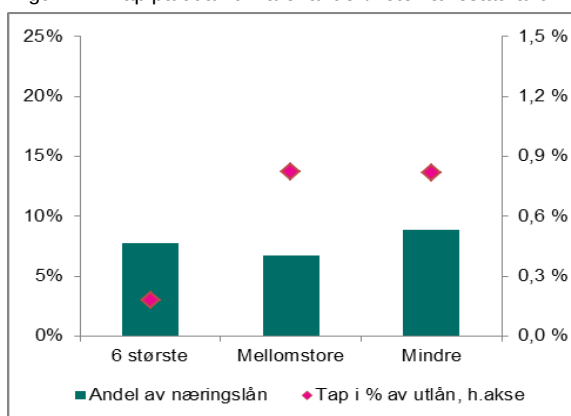
Figur VIII: Tap på utlån til utenriks sjøfart/rørtransport



Figur VII: Tap på utlån til jordbruk/skog/fiske



Figur VIII: Tap på utlån til varehandel /hotell & restaurant mv



Balanse

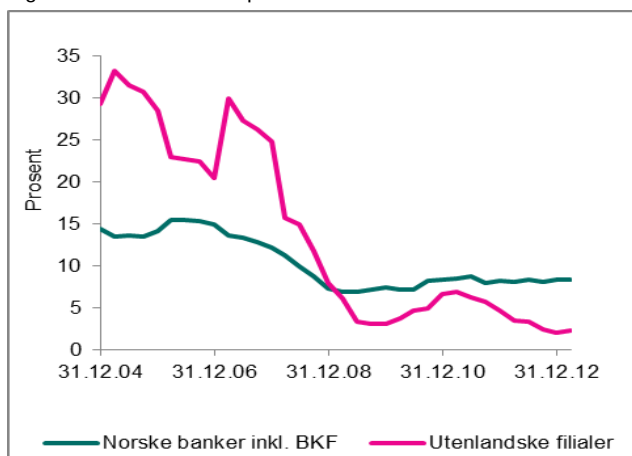
Bankene hadde en vekst i utlån til kunder på 2,9 prosent siste år. Inkluderes de gruppeeide OMF-foretakene var veksten 4,0 prosent. Vekstraten var noe høyere enn ett kvartal tidligere, delvis forårsaket av en svekkelse av kronen i første kvartal.

Tabell 4.2: Balanseposter for samtlige norske banker (uten gruppeeide OMF-foretak)

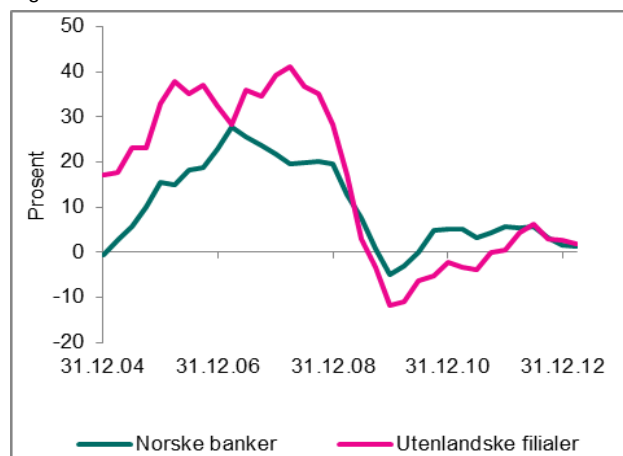
	31.03.13		31.03.12		vekst i %
	Mrd.kr	% av br. utlån	Mrd.kr	% av br. utlån	
Forvaltningskapital	4 161,3		4 029,7		3,3
Brutto utlån til kunder	2 946,4		2 862,8		2,9
Tapsnedskrivninger på utlån	23,231	0,8	21,9	0,8	
herav individuell tapsnedskrivning	15,828	0,6	15,0	0,6	5,9
herav gruppenedskrivning	7,403	0,3	7,0	0,3	6,4
Brutto misligholdte utlån	47,962	1,6	49,775	1,7	-3,6
Gjeld til kredittinstitusjoner	659,9		709,4		-7,0
Innskudd fra kunder	1 846,3		1 717,3		7,5
Verdipapirgjeld	1 178,7		1 157,7		1,8
Egenkapital	269,3		234,7		14,7
Innskuddsdekning (%)	62,7		60,0		
Egenkapital i % av forvaltningskapital	6,5		5,8		

Vekstraten for utlån til personkunder har vært stabil de siste tre årene, og var 8,3 prosent ved utgangen av første kvartal. Utenlandske bankers filialer i Norge hadde en vekst på kun 2,3 prosent siste år, og har hatt lavere vekst til personkunder enn de norske bankene de siste fire årene. Utlån til bedriftskunder var redusert med i underkant av 1 prosent siste år. Her trekker særlig utlån til utenlandske bedriftskunder vekstraten ned, med en reduksjon i volum (omregnet til norske kroner) på 6 prosent siste år. Utenlandske bedriftskunder utgjorde 23 prosent av totale bedriftsutlån ved utgangen av kvartalet. Veksten til utenlandske kunder påvirkes sterkt av valutakurssvingninger, da utlånt volum i valuta regnes over i norske kroner. Både svenske kroner og amerikanske dollar har styrket seg mot norske kroner det siste året, noe som isolert sett har bidratt til økt utlånsvolum i kroner. De norske bankenes utlånsvekst til *innenlandske* bedriftskunder har sunket markert de siste kvartalene, og var 1,2 prosent ved utgangen av første kvartal. Veksten fra utenlandske filialer var et halvt prosentpoeng høyere. Den lave veksten kan være påvirket av økt aktivitet i obligasjonsmarkedet.

Figur 4.9: Vekst i utlån til personkunder



Figur 4.10: Vekst i utlån til innenlandske bedriftskunder

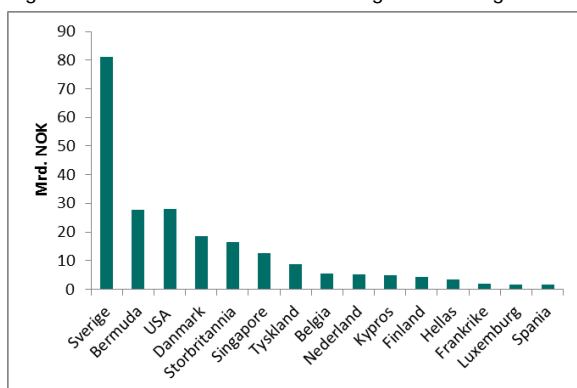


Både individuelle og gruppemessige nedskrivninger på utlån har vært tilnærmet uendret i forhold til utlånsmassen de siste seks kvartalene, med et totalt nivå på nedskrivninger på 0,8 prosent av kundeutlån. Volumet av misligholdte utlån økte med 8 prosent i første kvartal isolert, men var 4 prosent lavere enn ett år tidligere. Misligholdte utlån utgjorde 1,6 prosent av utlånsmassen ved utgangen av kvartalet.

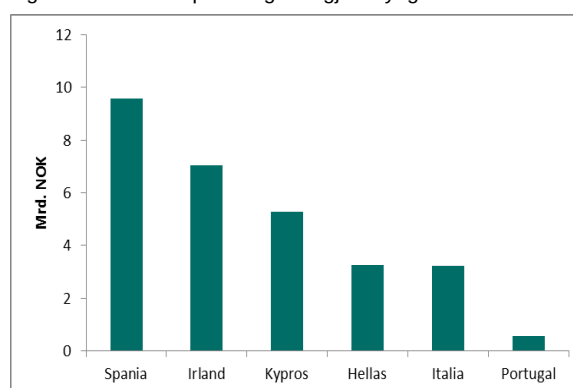
Norske bankers eksponering mot utlandet

Norske banker driver i hovedsak utlånsvirksomhet i Norge. Ved utgangen av 2012 var nær 93 prosent av bankenes utlån til husholdninger og ikke-finansielle foretak gitt til norske kunder. Tre prosent av utlånene var til kunder i Sverige, mens kunder registrert i USA, Bermuda, Danmark og Storbritannia hver utgjorde under én prosent av utlånene, se figur I. Utlån til husholdninger og foretak i de gjeldstyngede eurolandene er liten. De norske bankene har imidlertid noe eksponering mot disse landene i form av blant annet verdipapirer (aksjer, selskapsobligasjoner, statsobligasjoner osv.) eller interbankutlån, se figur II. Samlet eksponering mot de gjeldstyngede eurolandene var ved årsskiftet i underkant av 30 mrd. kroner og utgjorde om lag 0,7 prosent av bankenes totale forvaltningskapital.

Figur I: Lån til ikke-finansielle foretak og husholdninger

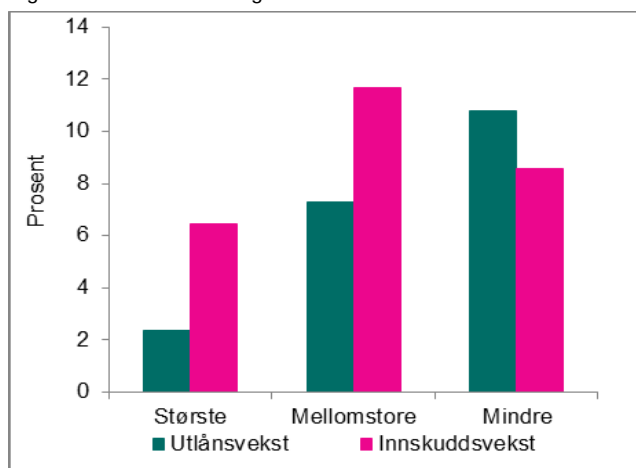


Figur II: Samlet eksponering mot gjeldstyngede euroland

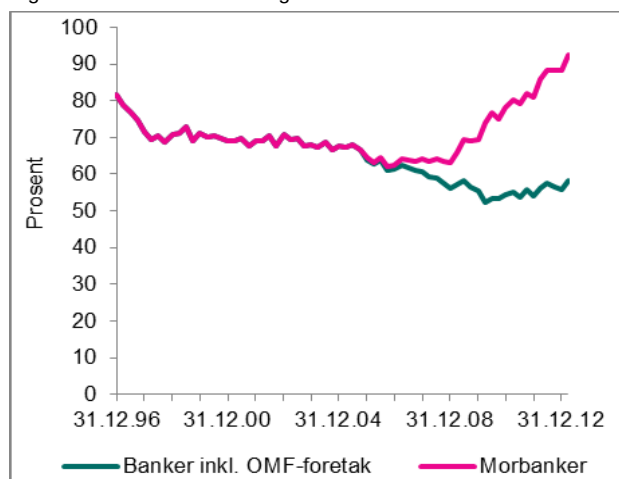


Bankenes finansiering består i hovedsak av innskudd fra kunder og innlån i penge- og verdipapirmarkedene. Innskudd fra kunder økte med 7,5 prosent siste år. I første kvartal isolert økte innskuddene med 5 prosent. Innskuddsdekningen i morbankene har økt markert som følge av overføringer av utlån fra bankene til boligkredittforetakene, og utgjør nå 92,4 prosent. Inkluderes lånene som ligger i OMF-foretak, inkludert de deleide foretakene, var innskuddsdekningen 58,1 prosent.

Figur 4.11: Vekst i utlån og innskudd



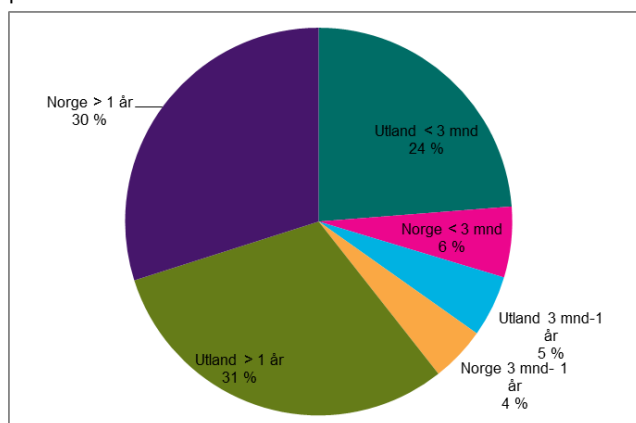
Figur 4.12: Innskuddsdekning



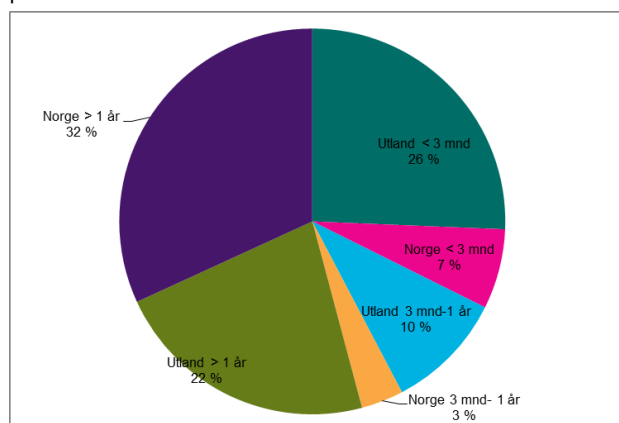
Andelen kundeinnskudd av total finansiering har gått noe ned de senere årene og bankene har samtidig blitt mer avhengig av markedsfinansiering. Selv om bankene nå er mer avhengig av markedsfinansiering enn tidligere har løpetiden på finansieringen økt. Tilgangen til å utstede OMF for bankene har bidratt til dette og OMF utgjør nå hoveddelen av bankenes lange obligasjonslån.

Mye av norske bankers markedsfinansiering er innlån fra utlandet, hvorav en betydelig andel er kortsiktig finansiering (under 3 måneder) i penge- og verdipapirmarkedene. Av total markedsfinansiering i bankene og OMF-foretakene (inkl. all interbankgjeld) utgjorde gjeld til utlandet 60 prosent ved utgangen av første kvartal 2013, se figur 4.13. Det siste året har løpetiden på bankenes utenlandsfinansiering økt, andelen finansiering med løpetid over 1 år har økt med nærmere 10 prosent, som vist i figurene nedenfor.

Figur 4.13: Markedsfinansiering i banker og OMF-foretak, per 1. kv. 2013



Figur 4.14: Markedsfinansiering i banker og OMF-foretak, per 4. kv. 2011



Nærmere om OMF-foretakene

Resultatene for OMF-foretak som er heleid av banker (18 selskaper), inngår i omtalen av banker foran. De heleide OMF-foretakene hadde en utlånsvekst på 9,2 prosent som følge av overføringer fra bank til boligkredittforetak. Veksten har avtatt fra forrige periode da årsveksten var 13,8 prosent. Noen banker har klargjort ytterligere boliglån for overføring slik at de fortsatt vil kunne bruke OMF-markedet som finansieringskilde. Dette gjelder også for utlån med sikkerhet i næringseiendom som bankene i liten grad har overført til nå. Ren kjernekapitaldekning for denne gruppen var 2,1 prosentpoeng høyere enn for ett år siden. Ingen selskaper hadde under 9,0 prosent i ren kjernekapitaldekning.

Tabell 4.3: Balanseposter heleide OMF-foretak

	31.03.2013	31.03.2012	
	Mill. kr	Mill. kr	Vekst i %
Forvaltningskapital	859 610	781 552	10,0
Brutto utlån til kunder	812 663	744 329	9,2
Gjeld til kredittinstitusjoner	164 380	150 324	9,4
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	623 735	569 890	9,4
Ren kjernekapitaldekning	12,3 %	10,2 %	
Kapitaldekning	13,0 %	11,1 %	

Deleide OMF-foretak (5 selskaper) hadde en utlånsvekst på 20,3 prosent som følge av overføringer av utlån fra banker. Ved utgangen av forrige kvartal var årsveksten 25,0 prosent. Ren kjernekapitaldekning er redusert med 0,4 prosentpoeng. Ingen selskaper hadde under 9,0 prosent i ren kjernekapitaldekning.

Tabell 4.4: Balanseposter deleide OMF-foretak

	31.03.2013	31.03.2012	
	Mill. kr	Mill. kr	Vekst i %
Forvaltningskapital	274 883	222 777	23,4
Brutto utlån til kunder	233 946	194 428	20,3
Gjeld til kredittinstitusjoner	4 177	2 022	106,6
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	252 877	206 007	22,8
Ren kjernekapitaldekning	10,3 %	10,7 %	
Kapitaldekning	10,5 %	11,2 %	

Likviditet

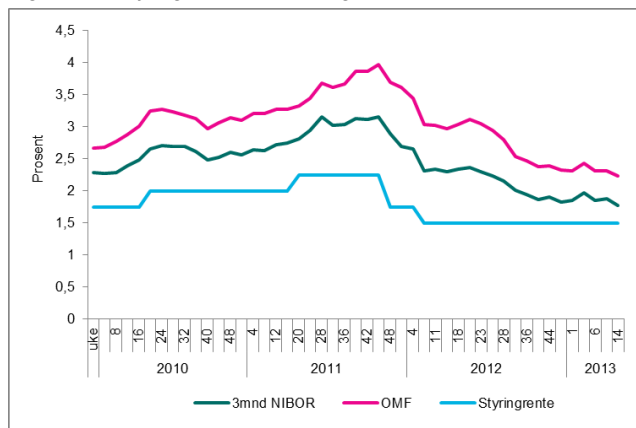
Utviklingen i penge- og kapitalmarkedene har vært positive den siste tiden og markedene har roet seg etter krisen i Kypros. Aktiviteten i markedet for covered bonds har tatt seg opp igjen etter lite emisjoner hittil i år. Markedet for seniorobligasjoner fungerer godt for institusjoner i land som anses som sikre. Fra mars ble det vanskeligere for institusjoner fra land som sees på som mindre sikre å utstede seniorobligasjoner, men nylig har også disse hatt tilgang til markedet. Markedene er fortsatt preget av usikkerhet rundt implementeringen av regelverket for bail-in.

Flere europeiske banker har førtidig innfridd LTRO fra ECB. Etter krisen på Kypros har flere banker tilbakebetalt LTRO med høyere summer enn tidligere. Innskuddene i ECB har gått ned den siste tiden og markedsfinansieringen som erstatter LTRO benyttes i større grad til utlån enn hva som var tilfelle for et år siden.

Førstehåndsmarkedet for OMF, både i NOK og valuta fungerer bra for de norske institusjonene. Det norske markedet for seniorobligasjoner fungerer også tilfredsstillende. Tilgangen på markedsfinansiering er god, og bedret seg noe i april. Risikopremiene har falt relativt mye de siste månedene, særlig for seniorobligasjoner, se figur 4.16. I markedet for kort finansiering er det fortsatt god tilgang til penger og det har vært lite prisendring.

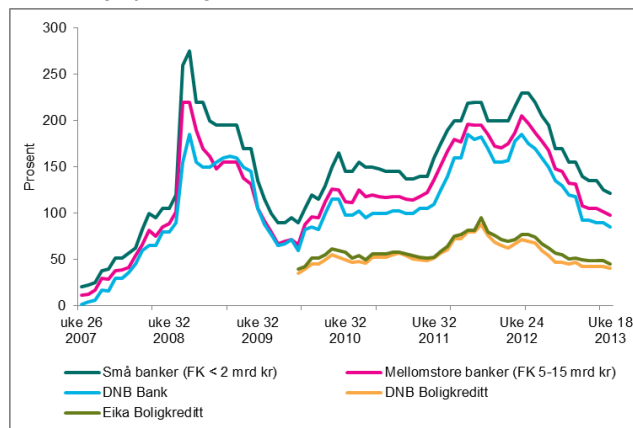
Både på grunn av investorpreferanser og pris har det vært fordelaktig for bankene å benytte OMF til lang finansiering. Prissvingningene er også mindre for OMF enn for seniorobligasjoner. Per 2. mai 2013 var 5-årsobligasjonene til små og mellomstore banker priset til henholdsvis 122 og 98 bp over NIBOR, mens for Eika Boligkreditt var prisen 45 bp over NIBOR. For DNB Bank lå prisen på obligasjonslånene 85 bp over NIBOR, mens OMF utstedt av DNB Boligkreditt var priset til 41 bp over NIBOR.

Figur 4.15: Styringsrente, NIBOR og OMF-rente



Kilde: Norges Bank, DNB Markets, uke 18

Figur 4.16: DNB Markets indikative påslag for seniorobligasjoner og OMF mot 3m-NIBOR, 5 år



Kilde: DNB Markets

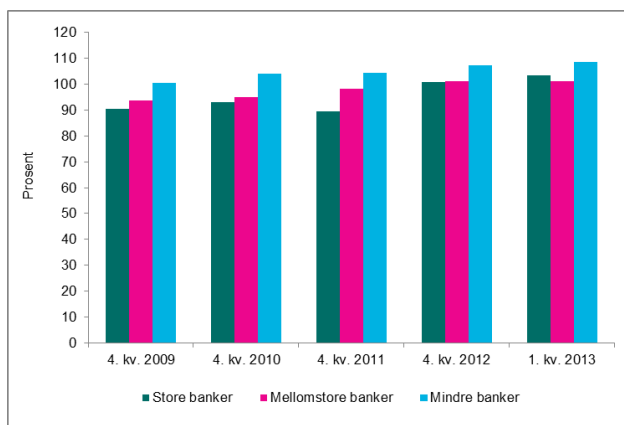
Likviditetsindikator 1 benyttes i oppfølgingen av bankenes likviditetsrisiko og viser bankenes finansiering med løpetid over 1 år (herunder kundeinnskudd, obligasjonslån inkl. OMF, gjeld til kredittinstitusjoner, ansvarlig lånekapital og egenkapital) som andel av illikvide eiendeler. Siste kvartalet økte indikatoren med nærmere 2 prosentpoeng for bankene samlet sett. For de store norske bankene var andelen langsiktig

finansiering 103 prosent av illikvide eiendeler ved utgangen av første kvartal 2013, mens for de mellomstore og mindre var andelen henholdsvis 101 og 109 prosent.

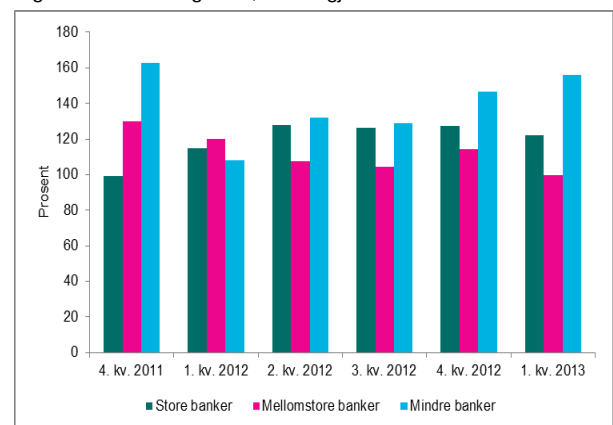
Bankene må ha tilstrekkelige likviditetsbuffer for å tåle en periode med begrenset tilgang på likviditet. Det nye kravet til likviditetsbuffer i CRD IV, Liquidity Coverage Ratio (LCR) måler størrelsen på foretakets likvide aktiva i forhold til netto likviditetsutgang i en stressituasjon 30 dager frem i tid. LCR var 98 prosent ved utgangen av første kvartal 2013, en økning på 3 prosentpoeng siste kvartalet.

I tillegg til LCR beregnes også en utvidet likviditetsbufferindikator (LBI). Her inkluderes bankenes øvrige, men mindre likvide aktiva som ikke kvalifiserer for LCR, dvs. andre papirer som er deponerbare, men ikke trukket på i sentralbanker, inkl. rentefond. Ved utgangen av kvartalet var LBI 122 og 100 prosent for henholdsvis de store og mellomstore bankene. De mindre bankene har noe høyere LBI, 156 prosent ved utgangen av kvartalsslutt.

Figur 4.17: Finansiering med løpetid over 1 år som andel av illikvide eiendeler



Figur 4.18: Utvikling i LBI, vektet gjennomsnitt

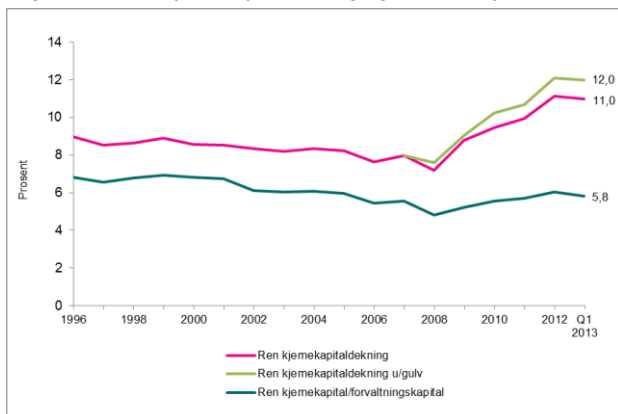


Soliditet

I vurderingen av bankenes soliditet vektlegges ren kjernekapital. Ren kjernekapital er beregnet som kjernekapital, fratrasket all hybridkapital. Norske bankers samlede rene kjernekapitaldekning var 11,0 prosent ved utgangen av første kvartal 2013, en økning på 1,1 prosentpoeng sammenlignet med ett år tilbake. Sammenlignet med utgangen av 2012 har den samlede rene kjernekapitaldekningen falt med 0,1 prosentpoeng. Reduksjonen i ren kjernekapitaldekning fra årsskiftet bør sees i sammenheng med at kun et fåtall av bankene inkluderer positivt delårsresultat i kjernekapitalen. I kvartalsberegning av soliditet gis det kun mulighet for å medregne positivt resultat dersom det er revisorgodkjent. Av de største bankene var det kun Sparebanken 1 SR-bank og Sparebank 1 SMN som inkluderte delårsresultat ved utløpet av første kvartal. Ved volumvekst vil de øvrige bankene kunne oppleve fall i ren kjernekapitaldekningen da opptjent delårsresultat i kapitaldekningsberegningen først tillegges egenkapitalen ved årsskiftet. Samtlige norske banker hadde ren kjernekapitaldekning over 9 prosent av ved utgangen første kvartal 2013.

Kapitaldekning beregnes på samme måte som ren kjernekapitaldekning, men inkluderer også hybrid- og tilleggskapital i telleren. Den samlede kapitaldekningen i norske banker økte fra 12,4 ved utgangen av første kvartal 2012 til 13,0 prosent ved utgangen av første kvartal 2013.

Figur 4.19: Ren kjernekapitaldekning og uvektet kapitalandel



Figur 4.20: Ren kjernekapitaldekning i norske banker

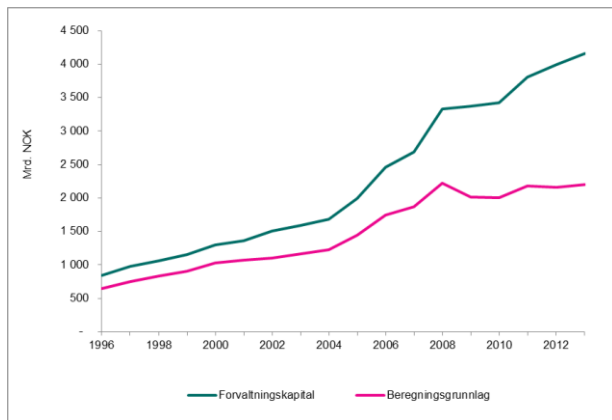


Forvaltningskapital og beregningsgrunnlag

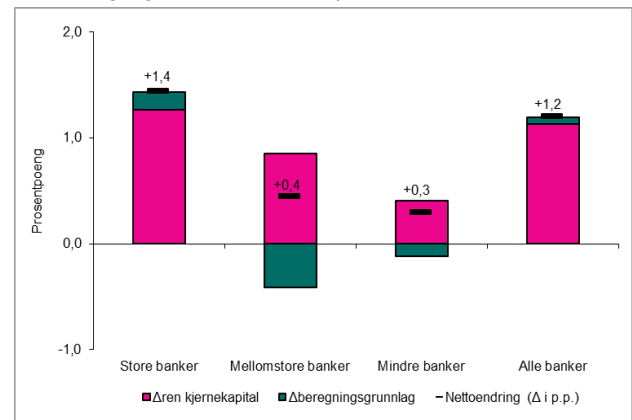
Ren kjernekapitaldekning øker ved økt egenkapitalen og redusert beregningsgrunnlag. Beregningsgrunnlaget omfatter både poster på balansen og poster utenfor balansen, i tillegg til et påslag for markedsrisiko og operasjonell risiko. Som følge av at beregningsgrunnlag skal stå i forhold til risikoen i selskapenes porteføljer, er samlet beregningsgrunnlag lavere enn forvaltningskapitalen, se figur 4.21.

Ved utgangen av 2012 var det åtte banker som benyttet interne modeller ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Gjennomsnittlige risikovekter er lavere for bankene som benytter IRB-modeller enn for bankene som benytter standardmetoden, og dette er en viktig årsak til økt nivåforskjell mellom det aggregerte beregningsgrunnlaget og forvaltningskapitalen etter 2007, se figur 4.21. Figur 4.22 viser endringer i ren kjernekapitaldekning fra utgangen av 2011 til utgangen av 2012 dekomponert i effekt fra økt kapital (telleren) og beregningsgrunnlaget (nevneren). Dette illustrerer at reduksjon i samlet beregningsgrunnlag for de største bankene bidro til å øke ren kjernekapitaldekning i norske banker i løpet av 2012. Alle de store bankene benytter IRB-modeller, og redusert beregningsgrunnlag indikerer reduserte risikovekter og/eller at eksponeringer dreies mot engasjementskategorier med lavere risikovekt. I de mellomstore og mindre bankene økte det samlede beregningsgrunnlaget fra 2011 til 2012.

Figur 4.21: Beregningsgrunnlag og forvaltningskapital i norske banker



Figur 4.22: Endringer i ren kjernekapitaldekning fra utgangen av 2011 til utgangen av 2012, dekomponert



Nye kapitalkrav og kapitalbehov

Finansdepartementet foreslår i Stortingsproposisjon³ fra mars i år å innføre nye kapitalkrav noe tidligere enn det som følger av det nye internasjonale regelverket (CRD IV). Forslaget innebærer blant annet at kravet til ren kjernekapitaldekning på 9 prosent⁴ innføres i lov fra 1. juli 2013. Videre er det foreslått at kravet om 8 prosent kapital videreføres slik at kravet til kapitaldekning vil bli 3,5 prosentpoeng over minstekravet til ren kjernekapitaldekning. Ved utgangen av første kvartal 2013 hadde syv norske banker kapitaldekning under 12,5 prosent. Forslaget innebærer også at det vil bli en gradvis økning i kravet til ren kjernekapitaldekning, slik at dette kan bli 12 eller 10 prosent fra og med 1. juli 2016 avhengig av om banken er definert som systemviktig eller ikke. Finansdepartementet vil utarbeide forskrift med kriterier for hvilke institusjoner som skal regnes som systemviktige i det norske finansmarkedet. I lovforslaget er det lagt opp til å innføre et system hvor myndighetene eventuelt kan pålegge bankene et motsykisk kapitalbufferkrav. Et slikt bufferkrav skal etter forslaget oppfylles med ren kjernekapital, og vil komme i tillegg til ovenfor nevnte minstekrav. Lovforslaget innebærer at krav til motsykisk kapitalbuffer kan variere fra 0 til 2,5 prosent avhengig av konjunktursituasjonen. Myndighetene må varsle innføring eller økning i motsykisk kapitalbuffer 12 måneder før kravet blir gjeldene.

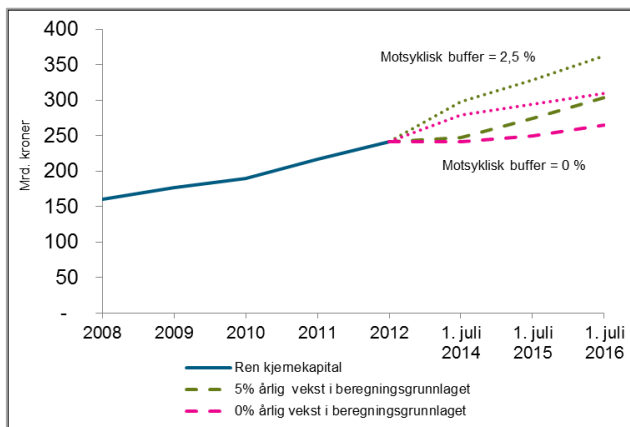
Det er vanskelig å anslå nøyaktig hva det totale kapitalbehovet vil være for norske banker ved innføring av de nye kapitalkravene. Dette har sammenheng med at anslag på bankenes framtidige kapitalbehov er følsomme for antakelser om utviklingen i beregningsgrunnlaget. Under forutsetning om gjeldende definisjon av ren kjernekapital og videreføring av det såkalte Basel I-gulvet har Finanstilsynet utarbeidet anslag for bankenes totale kapitalbehov for årlig vekst i beregningsgrunnlaget på henholdsvis 0 og 5 prosent. Sammenlignet med beholdningen av ren kjernekapital ved utgangen av 2012, kan behovet per 1. juli 2016 utgjøre mellom 24 og 63 mrd. kroner avhengig av veksten i beregningsgrunnlaget. Ved krav om full motsykisk buffer anslås kapitalbehovet å utgjøre mellom 69 og 121 mrd. kroner. Kapitalbehovene er anslått på bruttobasis, det vil si summen av kapitalbehovene for de bankene som ved utgangen av 2012 ikke oppfylte de krav som kan gjelde

³ Prop. 96 L (2012-2013)

⁴ Inkluderer minstekrav til ren kjernekapital (4,5 prosent), bevaringsbuffer (2,5 prosent) og systemrisikobuffer (2 prosent)

fra 1. juli 2016. Bankenes kan øke sin rene kjernekapital ved å tilbakeholde overskudd eller foreta emisjoner. I sum har årsresultatet (etter skatt) i norske banker utgjort mellom 24 og 28 mrd. kroner de siste tre årene.

Figur 4.23: Ren kjernekapital i norske banker og anslag for kapitalbehov



Tabell 4.5 Anslag på norske bankers totale kapitalbehov før 1. juli 2016 ved nye krav til ren kjernekapitaldekning

		Årlig vekst i beregningsgrunnlag	
		0,0 %	5,0 %
Motsyklisk kapitalbufferkrav	0,0 %	24 mrd. kr	63 mrd. kr
	2,5 %	69 mrd. kr	121 mrd. kr

Øvrige kredittforetak

Kredittforetakene som ikke er OMF-foretak (4 selskaper) hadde et resultat før skatt som var klart svakere enn i samme periode i fjor. Resultatutviklingen var i stor grad påvirket av at Kommunalbanken bokførte betydelige urealiserte gevinster på finansielle instrumenter i 1. kvartal 2012.

Tabell 4.6: Resultatposter øvrige kredittforetak (uten Eksportfinans)

	1. kvartal 2013		1. kvartal 2012	
	Mill. kr	% av GFK	Mill. kr	% av GFK
Netto renteinntekter	479	0,50	610	0,63
Andre inntekter	9	0,01	790	0,82
herav kursgevinster	-22	-0,02	777	0,80
Andre kostnader	50	0,05	52	0,05
herav lønn og personalkostnader	28	0,03	27	0,03
Resultat før tap på utlån	438	0,46	1 348	1,39
 Bokførte tap på utlån	 56	 0,06	 6	 0,01
Resultat før skatt	382	0,40	1 341	1,39
 Skattekostnad	 107	 0,11	 376	 0,39
Resultat etter skatt	275	0,29	966	1,00

Brutto utlån til kunder økte med 6,6 prosent. Nivået på misligholdte lån er lavt. Ren kjernekapitaldekning har økt med 2,0 prosentpoeng det siste året. Ingen av selskapene hadde under 9 prosent i ren kjernekapitaldekning. På grunn av kurstap på basiswapper i DNB Boligkreditt blir kursgevinster for alle kredittforetak negative, på tross av positive kursgevinster for de 4 selskapene som ikke er OMF-foretak, jf tabell i kapittel 6.

Tabell 4.7: Balanseposter øvrige kredittforetak (uten Eksportfinans)

	31.03.2013		31.03.2012		Vekst i %
	Mill. kr	% av brutto utlån	Mill. kr	% av brutto utlån	
Forvaltningskapital	382 042		381 917		0,0
Brutto utlån til kunder	248 131		232 811		6,6
herav utlån vurdert til amortisert kost	118 409		107 669		10,0
herav utlån vurdert til virkelig verdi	129 722		125 142		3,7
Tapsnedskrivninger på utlån til amortisert kost	110	0,1	94	0,1	17,1
herav individuelle tapsnedskrivninger	73	0,1	50	0,0	46,3
herav gruppenedskrivninger	37	0,0	44	0,0	-15,8
Brutto misligholdte lån, 30 dager	540	0,2	491	0,2	10,0
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	333 264		333 656		-0,1
Ren kjernekapitaldekning	12,9 %		10,9 %		
Kapitaldekning	15,6 %		14,6 %		

Finansieringsselskaper

- Nettorenten klart høyere enn i første kvartal i fjor
- En nedgang i bokførte tap
- Utlånsvekst på 8,1 prosent, veksten i forbrukslån 7,8 prosent

Finansieringsselskapenes hovedområder er leasing og bilfinansiering samt kortbaserte utlån og annen forbruksfinansiering. Markedet er bredt sammensatt, og det er store variasjoner mellom selskaper når det gjelder resultat- og balanseutvikling. De foreløpige tallene omfatter 23 norske finansieringsselskaper. Forbrukslån gis en egen omtale. I tillegg omtales utviklingen i selskaper med leasing/bilfinansiering som kjernevirksomhet samt utenlandske filialer i Norge.

Resultat

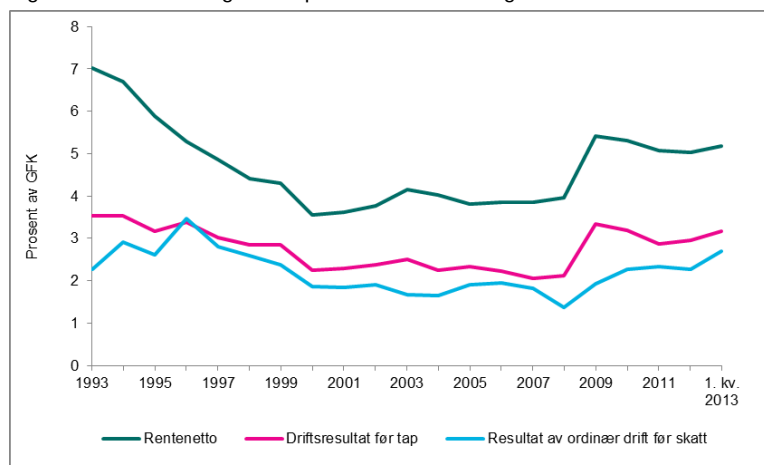
Finansieringsselskapenes samlede resultat før skatt var på 0,6 mrd. kroner, en økning med 26 prosent sammenlignet med første kvartal i 2012. Målt i forhold til GFK var resultatet 0,4 prosentpoeng høyere. Egenkapitalavkastningen var 16,2 prosent, en forbedring på 2,5 prosentpoeng fra i fjor.

Netto renteinntekter økte med 0,3 prosentpoeng, målt i forhold til GFK. Både renteinntekter og rentekostnader falt, sett i forhold til GFK, men nedgangen var størst for rentekostnadene. De bokførte tapene var lavere enn i samme periode i fjor. Ett selskap hadde underskudd i første kvartal 2013.

Tabell 4.8: Resultatposter

	1. kvartal 2013		1. kvartal 2012	
	Mill. kr	% av GFK	Mill. kr	% av GFK
Netto renteinntekter	1 189	5,17	1 018	4,83
Andre inntekter	127	0,55	133	0,63
herav kursgevinster	2	0,01	2	0,01
Andre kostnader	590	2,56	543	2,58
herav lønn og personalkostnader	242	1,05	230	1,09
Resultat før tap på utlån	726	3,16	608	2,89
 Bokførte tap på utlån	 108	 0,47	 118	 0,56
Resultat før skatt	619	2,69	490	2,33
 Skattekostnad	 172	 0,75	 144	 0,69
Resultat etter skatt	447	1,94	346	1,64
 Egenkapitalavkastning	 16,2 %		 13,7 %	

Figur 4.24: Finansieringsselskapenes resultatutvikling



Balanse

Brutto utlån til kunder økte med 8,1 prosent siste tolv måneder. Årsveksten var 8,0 prosent ved utgangen 2012. Det har vært en økning i misligholdte lån. Dette skyldes en oppjustering av misligholdte lån i ett enkeltsekskap. Brutto misligholdte lån utgjorde 6,5 prosent av utlånene, mot 5,2 prosent for ett år siden. Misligholdte lån målt i forhold til utlån, ligger nivåmessig høyere enn i bankene. Ren kjernekapitaldekning var 15,6 prosent, 0,9 prosentpoeng lavere enn for ett år siden. Ett finansieringsselskap hadde under 9 prosent i ren kjernekapitaldekning.

Tabell 4.9: Balanseposter

	31.03.2013		31.03.2012		Vekst i %
	Mill. kr	% av brutto utlån	Mill. kr	% av brutto utlån	
Forvaltningskapital	92 100		84 746		8,7
Brutto utlån til kunder	86 345		79 853		8,1
herav utlån vurdert til amortisert kost	85 826		79 423		8,1
Tapsnedskrivninger på utlån til amortisert kost	1 188	1,4	1 131	1,4	5,0
herav individuelle tapsnedskrivninger	952	1,1	907	1,1	5,0
herav gruppesnedskrivninger	236	0,3	224	0,3	5,3
Brutto misligholdte lån, 30 dager	5 641	6,5	4 140	5,2	36,3
Gjeld til kredittinstitusjoner	73 277		68 383		7,2
Ren kjernekapitaldekning	15,6 %		16,5 %		
Kapitaldekning	16,4 %		17,2 %		

Forbrukslån

Både finansieringsselskaper og banker yter forbrukslån. Forbruksfinansiering omfatter både kortbaserte utlån og andre forbrukslån uten sikkerhet. Utvalget består av 22 selskaper (9 finansieringsselskaper og 13 banker). Både norske selskaper og utenlandske filialer inngår. Selskapene tilbyr ulike produkter, blant annet kredittkort med varierende kredittrammer, samt lån uten sikkerhet i størrelsesorden 10 000 til 400 000 kroner. Den effektive renten vil variere avhengig av lånebeløp og nedbetalingstid, men er gjennomgående høy. Kredittvurderingene knyttet til forbrukslån er strenge, og en høy andel av søknadene blir avslått.

Tabell 4.10: Utviklingen i forbrukslån i et utvalg selskaper*

	2008	2009	2010	2011	2012	1. kv. 2013
Forbrukslån (mill. kr)	43 352	43 936	48 913	58 118	62 453	62 990
Årsvekst %	17,4	1,4	3,0	5,1	7,5	7,8
Bokførte tap (mill. kr)	953	1 371	1 311	864	856	109
Tap i % av forbrukslån (annualisert)	2,2	3,1	2,7	1,5	1,4	0,7
Nettorente i % av GFK	8,8	11,8	12,0	11,3	11,2	11,2
Resultat ord.drift i % av GFK (annualisert)	3,3	5,4	5,7	6,5	6,7	7,5
Brutto misligholdte lån, 90 dg. (mill. kr)	2 809	2 696	2 895	2 933	2 920	2 518
i prosent av forbrukslån	6,5	6,1	5,9	5,0	4,7	4,0
Brutto misligholdte lån, 30 dg. (mill. kr)			4 895	4 867	4 966	4 632
i prosent av forbrukslån			10,0	8,4	8,0	7,4

*Utvalget ble utvidet i 2012. Årsvekst er beregnet på grunnlag sammenlignbart utvalg.

Utlånsveksten har vært stigende de siste årene etter en kraftig stagnasjon i 2009 og 2010. Ved utgangen av første kvartal 2013 var årsveksten 7,8 prosent, mot 7,5 prosent ved utgangen av 2012. Veksten var noe lavere enn for finansieringsselskaper generelt og lavere enn veksten i bankenes utlån til personkunder.

Målt i forhold til GFK, var resultatet 0,8 prosentpoeng bedre enn i 2012. Hovedårsaken var en reduksjon i bokførte tap som følge av tilbakeføringer i enkeltsselskaper. Det har vært en nivåmessig nedgang i misligholdte lån, men nivået på tap og mislighold ligger høyere enn for banker og finansieringsselskaper generelt. Netto renteinntekter ligger på et stabilt høyt nivå, noe som indikerer at selskapene priser risikoen knyttet til forbrukslån høyt.

Leasing og bilfinansiering

Finansieringsselskaper med leasing og bilfinansiering som hovedområde (13 selskaper), hadde et resultat før skatt som var 33 prosent bedre enn året før. Tap på utlån økte med 0,06 prosentpoeng målt i forhold til GFK. Utlånene økte med 7,6 prosent siste tolv måneder, mens veksten i leasing var noe lavere.

Tabell 4.11: Resultatposter (13 norske finansieringsselskaper)

	1. kvartal 2013		1. kvartal 2012	
	Mill. kr	% av GFK	Mill. kr	% av GFK
Netto renteinntekter	666	3,37	564	3,11
Andre inntekter	96	0,48	101	0,56
herav kursgevinster	1	0,01	2	0,01
Andre kostnader	294	1,49	291	1,60
herav lønn og personalkostnader	168	0,85	164	0,90
Resultat før tap på utlån	468	2,37	374	2,06
 Bokførte tap på utlån	 61	 0,31	 70	 0,38
Resultat før skatt	407	2,06	305	1,68
 Skattekostnad	 120	 0,61	 89	 0,49
Resultat etter skatt	288	1,45	216	1,19

Tabell 4.12: Balanseposter (13 norske finansieringsselskaper)

	31.03.2013		31.03.2012		Vekst i %
	Mill. kr	% av brutto utlån	Mill. kr	% av brutto utlån	
Forvaltningskapital	78 888		73 033		8,0
Brutto utlån til kunder	74 904		69 608		7,6
herav leasing	49 994		46 733		7,0
Leasing totalt i norske selskaper*	82 756		78 279		5,7
 Tapsnedskrivninger på utlån til amortisert kost	 789	 1,1	 694	 1,0	 13,7
herav individuelle tapsnedskrivninger	622	0,8	540	0,8	15,3
herav gruppenedskrivninger	167	0,2	154	0,2	8,0
Brutto misligholdte lån, 30 dager	4 917	6,6	3 410	4,9	44,2
 Gjeld til kredittinstitusjoner	 65 180		 60 936		 7,0

*omfatter 18 finansieringsselskaper og banker

Utenlandske filialer i Norge

De utenlandske filialene i Norge hadde en andel om lag 30 prosent av finansieringsselskapenes totale utlån ved utgangen av første kvartal 2013. For de utenlandske filialene i Norge har utlånsveksten vært lav det siste året.

Tabell 4.13: Balanseposter (19 filialer)

	31.03.2013	31.03.2012	Vekst i %
	Mill. kr	Mill. kr	
Forvaltningskapital	38 813	38 032	2,1
Brutto utlån til kunder	36 610	36 149	1,3
herav leasing (12 filialer)	11 667	11 265	3,6
Leasing totalt i utenlandske filialer*	18 018	17 085	5,5

*omfatter 15 utenlandske filialer av finansieringsselskaper og banker

5 Forsikringsselskaper

Livsforsikringsselskaper

- God utvikling i aksjemarkedene bidro til positive resultater i første kvartal, om lag på samme nivå som ett år tidligere
- Avkastningsoverskudd er benyttet til (foreløpig) oppreservering for langt liv
- Bufferkapitalen ble styrket med 8 mrd. kroner i første kvartal

Oslo Børs steg med 6 prosent i første kvartal, og internasjonale aksjemarkeder hadde en enda kraftigere økning i perioden. Rentenivået er fremdeles svært lavt og endret seg lite i første kvartal. Et vedvarende lavt rentenivå er en betydelig utfordring for selskapene på lengre sikt, som følge av rentegarantiene som er inngått i perioder med vesentlig høyere rentenivå enn dagens. Finanstilsynet sendte 26. april på høring et forslag om å redusere beregningsrenten for nye livsforsikringskontrakter og ny pensjonsopptjening for kollektive rente- og pensjonsforsikringer fra 2,5 til 2 prosent, gjeldende fra 1.1. 2014.

Finanstilsynet fastsatte i mars nytt dødelighetsgrunnlag, K2013, for kollektiv pensjonsforsikring. Selskapene vil måtte foreta betydelige avsetninger de nærmeste årene, anslagsvis 45-50 mrd. kroner, for at de skal være fullt oppresvert. Selskapene vil imidlertid få en opptrappingsperiode på inntil 5 år fra og med 2014. Flere av de største selskapene har opplyst at de har benyttet avkastningsoverskudd til (foreløpig) oppreservering i første kvartal.

Livsforsikringsselskapenes resultat

Livsforsikringsselskapene fikk i første kvartal 2013 et resultat før skatt på 1,3 mrd. kroner (0,5 prosent av GFK), mot 1,2 mrd. kroner (0,5 prosent av GFK) i samme periode i 2012.

Det var kun mindre endringer i forfalt bruttopremier fra første kvartal i 2012 til første kvartal i år. Lavere premieinntekter som følge av overgang til innskuddspensjon, kompenseres av økte premier for eksisterende kunder som følge av lavt rentenivå.

Det har vært stor flytting av avtaler mellom livsforsikringsselskapene i første kvartal, spesielt innenfor de kommunale ordningene.

Som følge av det betydelige oppreserveringsbehovet i livsselskapene fremover, har de fleste selskapene foretatt en foreløpig avsetning for langt liv i første kvartal. Dette er en avsetning som kan reverseres, da endelige avsetninger gjøres ved årsslutt. De 6 største livsselskapene har benyttet 1,9 mrd. kroner av avkastningsoverskuddet til (foreløpig) oppreservering.

Den positive utviklingen i aksjemarkedene bidro til at kursreguleringsfondene ble styrket med 5,2 mrd. kroner i første kvartal. Tilførselen var imidlertid 3 mrd. lavere enn i første kvartal 2012. Verdijustert resultat før skatt ble redusert fra 9,6 mrd. kroner til 6,6 mrd. kroner fra første kvartal 2012 til første kvartal i år.

Tabell 5.1: Utvalgte resultatposter

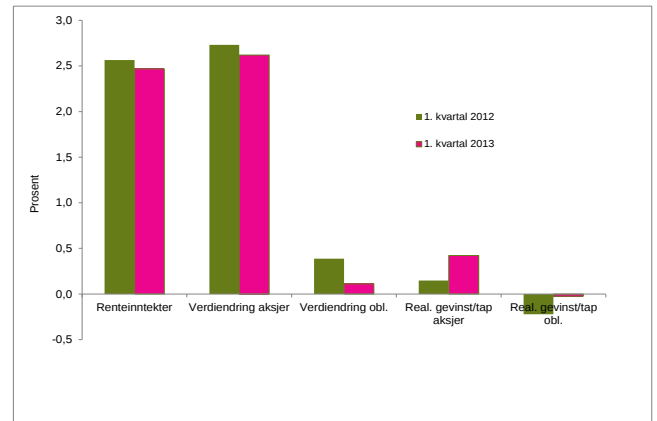
	1. kvartal 2013		1. kvartal 2012	
	Mill. kr.	% av GFK	Mill. kr.	% av GFK
Premieinntekter	34 550	13,7	28 236	12,2
herav overføringer av premieres. mv. fra andre	10 221	4,1	4 812	2,1
Netto inntekter fra finansielle eiendeler i kollektivporteføljen	13 881	5,5	16 945	7,3
herav renteinntekter og utbytte på finansielle eiendeler	6 214	2,5	5 927	2,6
herav gevinster ved realisasjon	1 641	0,7	1 461	0,6
herav verdiendringer	4 536	1,8	8 100	3,5
Erstatninger	-21 282	-8,5	-15 232	-6,6
herav overføring av premiereserve mv. til andre	-9 702	-3,9	-4 093	-1,8
Endring i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	-20 011	-7,9	-22 453	-9,7
herav endring i kursreguleringsfond	-5 231	-2,1	-8 380	-3,6
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	-1 726	-0,7	-2 079	-0,9
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-1 450	-0,6	-1 479	-0,6
Resultat av teknisk regnskap (kundeporteføljene)	766	0,3	573	0,2
Resultat av ikke-teknisk regnskap (selskapsporteføljen)	582	0,3	632	0,3
Resultat før skatt	1 348	0,5	1 205	0,5
Endring i kursreguleringsfond	5 231	2,1	8 380	3,6
Verdijustert resultat før skatt	6 579	2,6	9 585	4,1
Totalresultat (inkl. andre resultatkomponenter) etter skatt	1 221	0,5	1 289	0,6

Kundenes resultat

Kollektivporteføljen omfatter ytelsespensjon, fripoliser og øvrige kontrakter der kunden er garanterte en årlig minsteavkastning. Ved utgangen av første kvartal 2013 utgjorde kollektivporteføljen 80 prosent av livsforsikringsselskaperes forvaltningskapital. Inntektene fra investering i kollektivporteføljen var lavere i første kvartal i år enn i samme periode i 2012, fra 17 mrd. kroner til 14 mrd. kroner. Det er først og fremst negative verdiendringer på derivater som trekker ned finansinntektene. Den verdijusterte avkastningen for livsselskapene samlet ble redusert fra 1,8 prosent til 1,4 prosent fra første kvartal i 2012 til første kvartal i år. Bokført kapitalavkastning, som inkluderer endringer i kursreguleringsfondet, var svakt ned fra 1,2 prosent til 1,1 prosent. Kursreguleringsfondet ble tilført 5 mrd. kroner i første kvartal, mot 8 mrd. kroner i samme periode i 2012.

Figur 5.3: Netto investeringsinntekter i kollektivporteføljen

Figur 5.2: Avkastning i kollektivporteføljen



Note: Kvartalstall er annualisert

Investeringsvalgporteføljen, der kunden bærer risikoen, øker i omfang og utgjorde 11 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av første kvartal, mot 10 prosent ett år tidligere. Gjennomsnittlig avkastning i investeringsvalgporteføljen var til dels betydelig høyere enn i kollektivporteføljen, og ligger mellom 2,6 og 6,6 prosent for de selskapene som har opplyst dette.

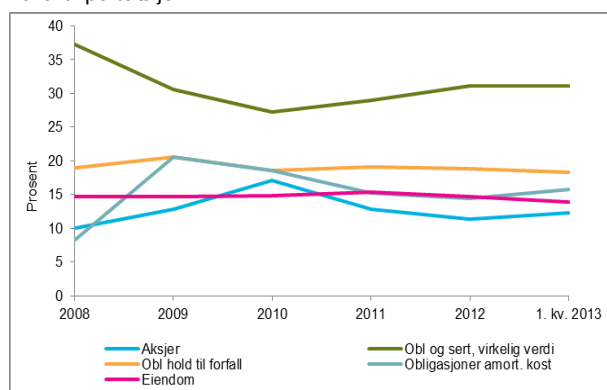
Balanse

Livsforsikringsselskapenes totale forvaltningskapital var 1 025 mrd. kroner ved utgangen av første kvartal 2013. Det er naturlig å skille mellom aktivaallokeringen i de ulike porteføljene, da selskapene ikke har finansiell risiko knyttet til investeringene i investeringsvalgporteføljen.

Tabell 5.3: Utvalgte balanseposter

	31.03.2013		31.03.2012	
	Mill. kr.	% av FK	Mill. kr.	% av FK
Bygninger og faste eiendommer	118 954	12	118 172	13
Finansielle eiendeler til amortisert kost	327 758	32	301 341	33
herav investeringer som holdes til forfall	150 997	15	141 234	16
herav utlån og fordringer	164 037	16	147 923	16
Finansielle eiendeler til virkelig verdi	538 412	53	447 304	49
herav aksjer og andeler	170 472	17	142 281	16
herav obligasjoner og sertifikater	330 013	32	274 457	30
Sum eiendeler (forvaltningskapital)	1 024 925	100	903 797	100
herav eiendeler i selskapsporteføljen	90 695	9	79 893	9
herav investeringer i kollektivporteføljen	822 938	80	738 319	82
herav investeringer i investeringsvalgporteføljen	111 025	11	85 568	9
Kursreguleringsfond	20 535	2	7 015	1
Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	816 456	80	731 565	81
Tilleggsavsetninger - kollektivporteføljen	25 292	2	25 301	3
Ansvarlig kapital	69 338	7	63 750	7

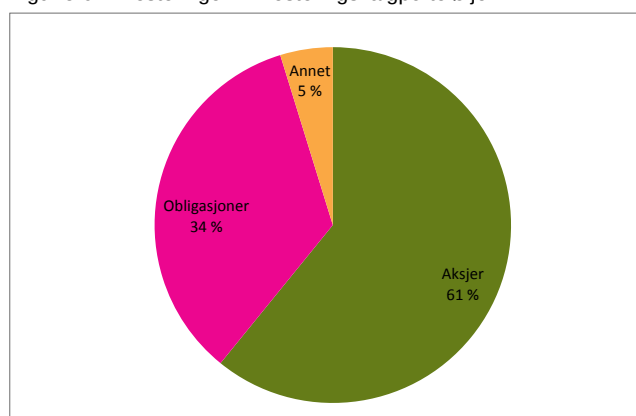
Figur 5.4: Utvikling i investeringssammensetningen i kollektivporteføljen



Aktivaallokeringen i kollektivporteføljen viste en svak økning i aksjeandelen i første kvartal. Verdiøkning bidrar til denne oppgangen. Samtlige selskaper har økt aksjeandelen siden årsskiftet, men sammenlignet med ett år tidligere har aksjeandelen falt i flere selskaper. Aksjeandelen gjelder her beholdningstall, og kan avvike noe fra selskapenes reelle eksponering gjennom bruk av derivater. Andelen obligasjoner målt til virkelig verdi har økt det siste året med 4 prosentpoeng til 31 prosent, men har vært stabil siden årsskiftet. Obligasjoner holdt til forfall og andre obligasjoner vurdert til amortisert kost utgjorde til sammen 34 prosent av kollektivporteføljen ved utgangen av kvartalet.

I investeringsvalgporteføljen, som i hovedsak består av kontrakter uten garantert rente, var aksjeandelen over 60 prosent ved utgangen av første kvartal. Den høye aksjeandelen, kombinert med oppgang i aksjemarkedet, forklarer den noe høyere avkastningen i investeringsvalgporteføljen. Sammensetningen viser her et gjennomsnitt av de ulike risikoprofilene i investeringsvalgporteføljen for selskapene samlet. Aksjeandelen kan være både høyere og lavere avhengig av valgt risikoprofil.

Figur 5.6: Investeringer i investeringsvalgporteføljen

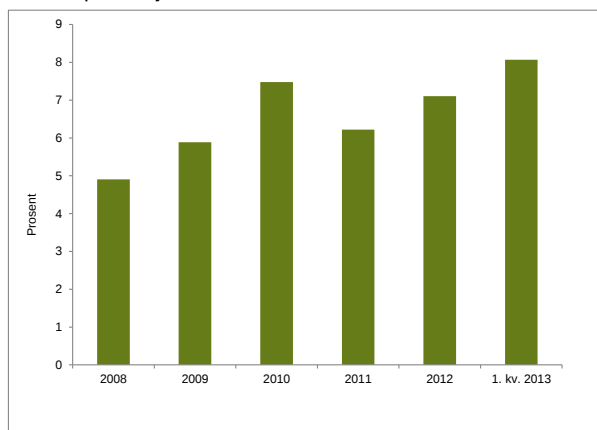


Soliditet og stresstester

Kapitaldekningen for livsforsikringsselskapene samlet var 16,4 prosent ved utgangen av første kvartal 2013. Dette er noe høyere enn ett år tilbake.

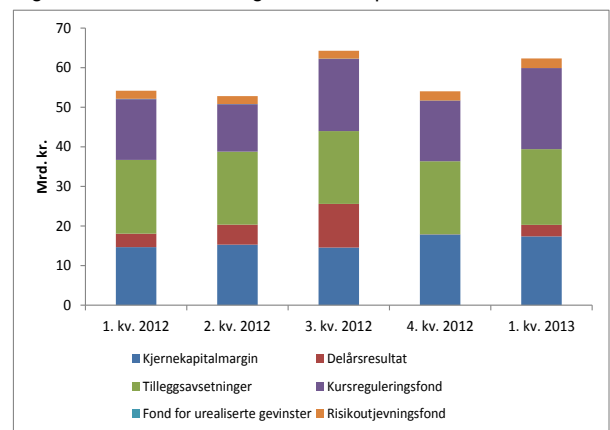
Bufferkapitalen⁵ var ved utgangen av kvartalet 63 mrd. kroner og utgjorde 8,1 prosent av forsikringsforpliktelsene. Dette er en økning på 8 mrd. kroner fra utgangen av 2012. Både delårsresultatet og økning i kursreguleringsfondet bidrar til økt bufferkapital, på tross av at en vesentlig andel av avkastningsoverskuddet er avsatt til oppreservering for langt liv.

Figur 5.7: Bufferkapital i prosent av forsikringsforpliktelser* i kollektivporteføljen



*Eks. tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond

Figur 5.8: Sammensetning av bufferkapital



Stresstest II

I stresstestene beregnes et tapspotensial (risikonivå) som vurderes opp mot bufferkapitalen. Forholdstallet mellom potensielt tap, gitt scenariene i stresstesten, og tilgjengelig bufferkapital gir en såkalt bufferkapitalutnyttelse. En bufferkapitalutnyttelse over 100 prosent betyr at selskapet ikke har tilstrekkelig kapital hvis scenariene i stresstesten inntreffer. I denne rapporten omtales stresstest II som bygger på gjeldende regelverk, i motsetning til stresstest I som også viser den underliggende (reelle) risikoen knyttet til bl.a. renterisikoen på forpliktelsessiden.

Samlet tapspotensial består av markedsrisiko, forsikringsrisiko og motpartsrisiko. Markedsrisiko utgjør den største risikoen for livsselskapene og følgende forutsetninger legges til grunn i beregning av markedsrisiko i stresstesten:

- Et parallelt skift i rentekurven (økning) på 1,5 prosentpoeng,
- et fall i aksjekursene med 20 prosent,
- et fall i eiendomsmarkedene med 12 prosent, og
- en endring i kursen på utenlandsk valuta med 12 prosent
- forhåndsdefinerte spreadendringer avhengig av ratingkategori og utsteder

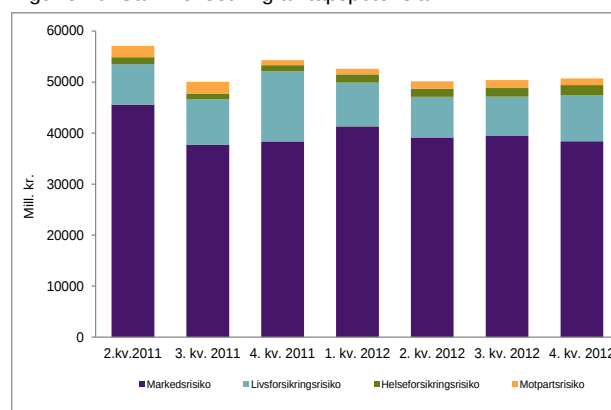
⁵ Bufferkapitalen er ment å dekke blant annet manglende avkastning og består av kapital utover lovpålagte soliditets- og sikkerhetskrav, deriblant overskytende kjernekapital (kjernekapitalmargin), tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse, delårsresultat, kursreguleringsfond, fond for urealiserte gevinster og risikoutjevsningsfond.

Ved utgangen av første kvartal 2013 var bufferkapitalutnyttelsen for livsforsikringsselskapene samlet 73 prosent, en reduksjon på 6 prosentpoeng siden årsskiftet. Bedringen skyldes at bufferkapitalen har økt mer enn det samlede tapspotensialet. Totalt sett utgjør markedsrisiko det klart største risikoområdet i livsselskapene, hvorav aksjerisiko utgjorde nær 40 prosent ved utgangen av første kvartal. Renterisikoen er betydelig lavere i stresstest II enn i stresstest I som følge av at forpliktelsene i gjeldende regelverk føres til bokført verdi, og at risikoen knyttet til renteendringer kun synliggjøres på eiendelssiden.

Figur 5.9: Samlet tapspotensiale, bufferkapital og bufferkapitalutnyttelse



Figur 5.10: Sammensetning av tapspotensial



Skadeforsikringsselskaper

- Moderat bedring i forsikringsdriften
- Reduksjon i finansinntektene

Kapittelet omhandler utviklingen i resultat- og balanseregnskapet for norske skadeforsikringsselskaper⁶.

Resultat

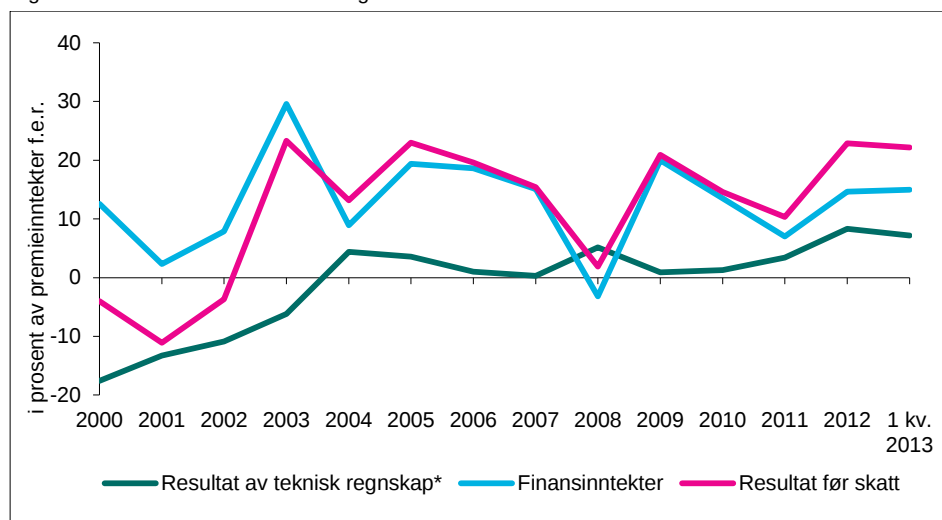
Skadeforsikringsselskapene hadde et resultat av teknisk regnskap i første kvartal 2013 på 0,8 mrd. kroner, noe som er om lag 0,3 mrd. kroner bedre enn i første kvartal 2012. Det gode resultatet skyldes at premieinntektene har økt samtidig som erstatningskostnadene og forsikringsrelaterte driftskostnader er omlag på samme nivå som i fjor. Finansinntektene er derimot redusert, noe som bidro til at samlet resultat før skatt ble noe lavere enn i fjor.

Tabell 5.4 Utvalgte resultatposter for skadeforsikringsselskapene

	1. kv. 2013		1. kv. 2012	
	Mill. kr	% av premie	Mill. kr	% av premie
Premieinntekter f.e.r.	7 808		7 530	
Allokert investeringsavkastning	245	3,1	226	3,0
Andre forsikringsrelaterte inntekter	69	0,9	67	0,9
Erstatningskostnader f.e.r.	5 850	74,9	5 848	77,7
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	1 307	16,7	1 261	16,7
Endring i sikkerhetsavsetning mv.	115	1,5	118	1,6
Resultat av teknisk regnskap	807	10,3	554	7,4
Netto inntekter av finansielle eiendeler	1 168	15,0	1 523	20,2
Allokert investeringsavkastning	245	3,1	226	3,0
Andre inntekter/kostnader	1	0,0	-1	0,0
Resultat før skattekostnad	1 730	22,2	1 851	24,6

⁶ Som følge av store variasjoner i resultatene holdes Captives utenfor den generelle omtalen. Sjøforsikringsselskapene Gard og Skuld er utelatt på grunn av avvikende regnskapsår.

Figur 5.11 Resultater i skadeforsikring

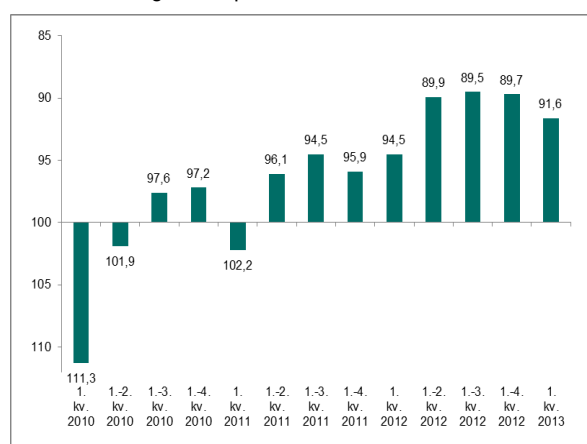


*alloktert investeringsavkastning er fratrasket teknisk resultat

Combined ratio (CR) er et mål på lønnsomheten i den forsikringsrelaterte driften og beregnes som summen av skade- og kostnadsprosenten⁷. En CR på under 100 innebærer at nivået på premieinntektene ligger over summen av erstatnings- og driftskostnadene slik at den forsikringsrelaterte driften har vært lønnsom.

Vinteren 2013 var kald, men uten ekstremvær. Dette har ført til at erstatningskostnader i første kvartal 2013 ikke økte i forhold til første kvartal 2012. Som følge av økning i premieinntektene bidro dette til at skadeprocenten falt med 2,4 prosentpoeng, til 74,9 prosent. Kostnadsprocenten falt i samme periode med 0,5 prosentpoeng, til 16,7 prosent. Dette ga en bedring i combined ratio på 2,9 prosentpoeng, til 91,6 prosent i første kvartal 2013.

Figur 5.12 Utvikling i combined ratio for alle skadeforsikringsselskapene



⁷ Skadeprocenten beregnes som erstatningskostnader for egen regning i prosent av premieinntektene for egen regning. Kostnadsprocenten beregnes som forsikringsrelaterte driftskostnader i prosent av premieinntektene for egen regning.

Balanse

Total forvaltningskapital i skadeforsikringsselskapene uten captives var 113 mrd. kroner ved utgangen av første kvartal 2013, mot 104 mrd. kroner ved utgangen av første kvartal 2012. Obligasjoner og sertifikater vurdert til virkelig verdi utgjorde 32 prosent av forvaltningskapitalen. Utlånsporteføljen økte med 3,5 mrd. kroner og utgjorde 14 prosent av forvaltningskapitalen. Ansvarlig kapital har økt betydelig på grunn av de sterke resultatene i 2012, og utgjorde 21 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av første kvartal 2013.

Tabell 5.5 Utvalgte balanseposter for skadeforsikringsselskapene (uten captives)

	31.03.2013		31.03.2012	
	Mill. kr	% av FK	Mill. kr	% av FK
Bygninger og faste eiendommer	515	0	507	0
Obligasjoner som holdes til forfall	10 453	9	11 618	11
Aksjer og andeler	10 299	9	9 093	9
Obligasjoner og sertifikater, virkelig verdi	36 220	32	33 527	32
Utlån	15 457	14	11 990	12
Ansvarlig kapital	23 755	21	21 410	21
Forsikringstekniske avsetninger	62 624	56	59 451	57
Forvaltningskapital	112 595		103 968	

*Øvrige eiendeler består i hovedsak av andre fordringer som inkluderer blant annet fordringer knyttet til gjenforsikring

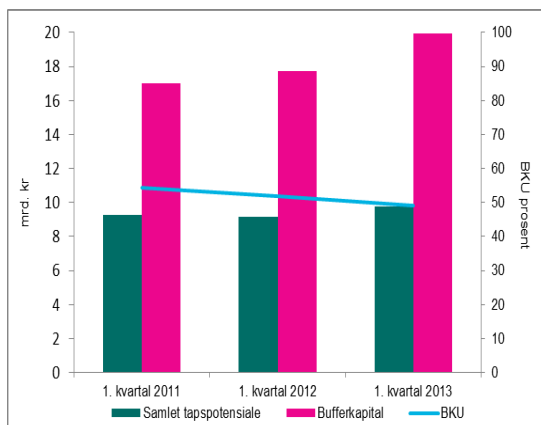
Soliditet og stresstester

Her omtales Stresstest II som er basert på bokførte verdier og skal belyse skadeforsikringsselskapenes evne til å oppfylle gjeldende soliditetskrav. Stresstestscenarioet er omtalt i kapittel om livsforsikringsselskapene.

Ved utgangen av første kvartal 2013 hadde skadeforsikringsselskapene en samlet bufferkapitalutnyttelse på 49 prosent, sammenlignet med 52 prosent ved utgangen av første kvartal 2012. Nedgangen skyldes først og fremst en økning på 2,2 mrd. kroner i bufferkapitalen. Økningen har sammenheng med gode resultater og dermed styrket egenkapital. Samlet tapspotensiale hadde en økning fra 9,2 mrd. kroner til 9,8 mrd. kroner. Det er økning i forsikringsrisiko som er årsaken til at samlet tapspotensiale stiger.

Soliditeten, målt med kapitaldekning er generelt høy i skadeforsikringsselskapene. I de minste skadeforsikringsselskapene har kapitaldekningen økt og kapitaldekningen var på et høyt nivå ved utgangen av første kvartal 2013.

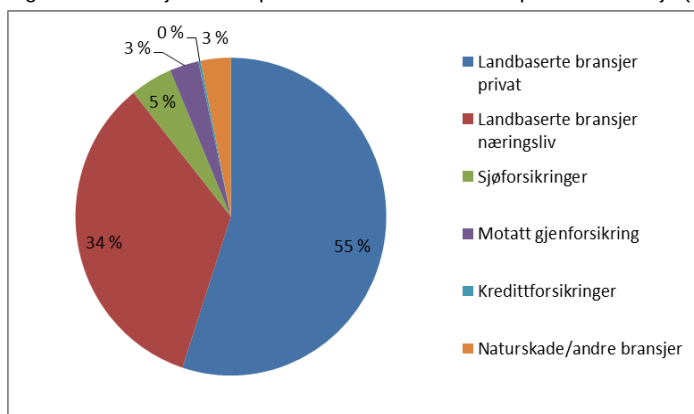
Figur 5.13 Utvikling i tapspotensiale og bufferkapital under stresstest II (uten captives)



Bransjefordeling

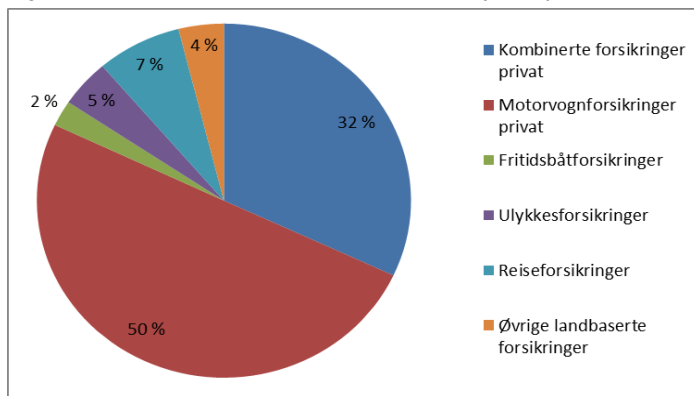
Skadeforsikringsselskapene rapporterer årlig en oversikt over premieinntekter og erstatningskostnader fordelt etter bransje. I 2012 var premieinntekter for egen regning i landbaserte bransjer privat 17,2 mrd. kroner, som utgjør 55 prosent av totale premieinntekter. Dette er en økning på 3 prosent fra 2011. Premieinntekter for egen regning i landbaserte bransjer næringsliv var 10,7 mrd. kroner, omtrent 34 prosent av totale premieinntekter. Dette er en økning på 10 prosentpoeng fra 2011.

Figur 5.14 Bransjefordelte premieinntekter f.e.r fordelt på hovedbransje (uten captives)



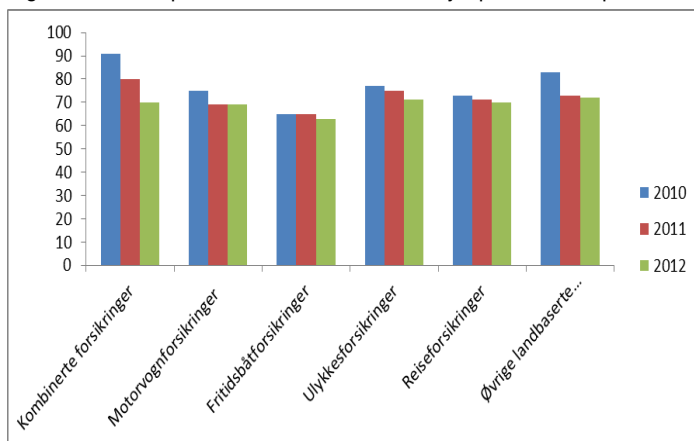
I gruppen landbaserte bransjer for privatkunder utgjør motorvognforsikringer den største bransjen med 50 prosent av premieinntektene. Den nest største gruppen, kombinerte forsikringer privat, utgjør 32 prosent.

Figur 5.15 Premieinntekter f.e.r, landbaserte bransjer for privatkunder, fordelt på delbransje (uten captives)



Skadeprosenten i de landbaserte bransjene i privatmarkedet er lavere 2012 enn i de to tidligere årene. I gruppen kombinerte forsikringer er skadeprosenten redusert med 10 prosentpoeng fra 2011 og med hele 21 prosentpoeng fra 2010. Bortsett fra bransjen motorvognforsikringer som er på samme nivå som i fjor, er skadeprosenten i de øvrige bransjene redusert i 2012 sammenlignet med 2010 og 2011.

Figur 5.16 Skadeprosent for landbaserte bransjer privat fordelt på delbransje (uten captives)



6 Resultat og balanse for hver bransje

BANKER (bankkonsern)

Samtlige 126 norske banker

RESULTAT	1.kvartal 2013		1.kvartal 2012	
	Mill. kr.	% av GFK	Mill. kr.	% av GFK
Renteinntekter m.v.	33 890	3,30	36 146	3,68
Rentekostnader m.v.	18 831	1,83	21 548	2,19
Netto renteinntekter	15 059	1,47	14 598	1,49
Utbytte	421	0,04	448	0,05
Provisjonsinntekter m.v.	4 218	0,41	3 882	0,40
Provisjonskostnader m.v.	935	0,09	1 007	0,10
Netto verdiendr. på finansielle instrumenter	1 439	0,14	-313	-0,03
Andre inntekter	1 381	0,13	1 359	0,14
Lønn- og administrasjonskostnader	8 204	0,80	8 229	0,84
... herav lønn, pensjoner og sosiale ytelser oa.	5 533	0,54	5 592	0,57
Avskrivninger	781	0,08	685	0,07
Andre kostnader	2 142	0,21	1 644	0,17
Driftsresultat før tap	10 456	1,02	8 409	0,86
Tap på utlån	1 631	0,16	1 343	0,14
Verdifall på ikke-finansielle eiendeler (IFRS)	-9	0,00	-10	0,00
Gev/tap verdipapirer lang sikt (NGAAP)	-23	0,00	7	0,00
Resultat før skatt	8 810	0,86	7 084	0,72
Skattekostnad	2 362	0,23	1 845	0,19
Resultat for perioden	6 449	0,63	5 238	0,53

BALANSE	31.03.2013		31.03.2012	
	Mill. kr.		Mill. kr.	% vekst
Forvaltningskapital	4 161 253		4 029 678	3,3
Brutto utlån til kunder	2 946 413		2 862 757	2,9
Tapsnedskrivninger av utlån (amortisert kost)	23 231		21 910	6,0
... herav gruppenedskrivninger	7 403		6 959	6,4
Innsk. fra og gjeld til kunder	1 846 270		1 717 257	7,5
Gjeld stiftet ved utsted. av verdipapirer	1 178 679		1 157 688	1,8

Resultatrapport for finansinstitusjoner, 1. kvartal 2013

Resultat og balanse for hver bransje

KREDITTFORETAK

27 kredittforetak (uten Eksportfinans)

RESULTAT	1. kvartal 2013		1. kvartal 2012	
	Mill. kr.	% av GFK	Mill. kr.	% av GFK
Renteinntekter m.v.	11 059	2,95	11 412	3,40
Rentekostnader m.v	7 870	2,10	9 486	2,83
Netto rente	3 189	0,85	1 926	0,57
Utbytte, andre innt. av verdipap. m. var. avkast.	0	0,00	3	0,00
Provisjonsinntekter m.v.	65	0,02	45	0,01
Provisjonskostnader m.v.	111	0,03	47	0,01
Nto. gev./tap omløpsmidler/fin. eiend. vurd. til virk. verdi	-67	-0,02	-2 370	-0,70
Nto. gev./tap sikringsbokføring/valutakursdifferanser	-7	0,00	83	0,02
Andre driftsinntekter	4	0,00	2	0,00
Lønn og administrasjonskostnader	110	0,03	108	0,03
... herav lønn, pensjoner og sosiale ytelser	53	0,01	17	0,01
Avskrivninger	3	0,00	4	0,00
Andre driftskostnader	1 151	0,31	366	0,11
Driftsresultat før tap	1 810	0,48	-836	-0,25
Tap på utlån	47	0,01	6	0,00
Resultat før skatt	1 763	0,47	-842	-0,25
Skattekostnad	493	0,13	-236	-0,07
Resultat for perioden	1 270	0,34	-605	-0,18

BALANSE	31.03.2013		31.03.2012	
	Mill. kr.		Mill. kr.	% vekst
Forvaltningskapital	1 516 534		1 386 245	9,4
Brutto utlån til kunder	1 294 740		1 171 569	10,5
... herav vurdert til amortisert kost	1 089 127		990 640	9,9
... herav vurdert til virkelig verdi	205 613		180 929	13,6
Tapsnedskrivninger av utlån (amortisert kost)	346		355	-2,4
... herav gruppenedskrivninger	211		249	-15,5
Gjeld til kredittinstitusjoner	191 477		173 396	10,4
Gjeld v. utstedelse av verdipapirer	1 209 875		1 109 552	9,0

FINANSIERINGSSSELSKAPER**23 finansieringsselskaper**

RESULTAT	1. kvartal 2013		1. kvartal 2012	
	Mill. kr.	% av GFK	Mill. kr.	% av GFK
Renteinntekter m.v.	1 681	7,30	1 624	7,71
Rentekostnader m.v.	491	2,13	606	2,88
Netto rente	1 189	5,17	1 018	4,83
Utbytte, andre innt. av verdipap. m. var. avkast.	0	0,00	0	0,00
Provisjonsinntekter m.v.	145	0,63	153	0,73
Provisjonskostnader m.v.	99	0,43	96	0,45
Nto. gev./tap omløpsmidler/fin. eiend. vurd. til virk. verdi	2	0,01	1	0,01
Nto. gev./tap sikringsbokføring/valutakursdifferanser	0	0,00	0	0,00
Andre driftsinntekter	78	0,34	75	0,35
Lønn og administrasjonskostnader	497	2,16	461	2,19
... herav lønn, pensjoner og sosiale ytelser	242	1,05	230	1,09
Avskrivninger	16	0,07	21	0,10
Andre driftskostnader	77	0,33	61	0,29
Driftsresultat før tap	726	3,16	608	2,89
Tap på utlån	108	0,47	118	0,56
Resultat før skatt	619	2,69	490	2,33
Skattekostnad	172	0,75	144	0,69
Resultat for perioden	447	1,94	346	1,64

BALANSE	31.03.2013		31.03.2013	
	Mill. kr.		Mill. kr.	% vekst
Forvaltningskapital	92 100		84 746	8,7
Brutto utlån til kunder	86 345		79 853	8,1
Tapsnedskrivninger av utlån	1 188		1 131	5,0
... herav gruppenedskrivninger	236		224	5,3
Gjeld til kredittinstitusjoner	73 277		68 383	7,2

LIVSFORSIKRINGSSKAPER**12 livselskaper**

RESULTAT	1. kvartal 2013		1. kvartal 2012	
	Mill. kr.	% av GFK	Mill. kr.	% av GFK
Premieinntekter	34 550	13,72	28 236	12,22
... herav overføringer av premieres. mv. fra andre	10 221	4,06	4 812	2,08
Netto inntekter fra finansielle eiendeler i kollektivporteføljen	13 881	5,51	16 945	7,33
... herav renteinntekter og utbytte på finansielle eiendeler	6 214	2,47	5 927	2,56
... herav gevinster ved realisasjon	1 641	0,65	1 461	0,63
... herav verdiendringer	4 536	1,80	8 100	3,50
Erstatninger	-21 282	-8,45	-15 232	-6,59
... herav overføring av premiereserve mv. til andre	-9 702	-3,85	-4 093	-1,77
Endring i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	-20 011	-7,95	-22 453	-9,71
... herav endring i kursreguleringsfond	-5 231	-2,08	-8 380	-3,63
Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser	-1 726	-0,69	-2 079	-0,90
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-1 450	-0,58	-1 479	-0,64
Resultat av teknisk regnskap (kundeporteføljene)	766	0,30	573	0,25
				0,00
Resultat av ikke-teknisk regnskap (selskapsporteføljen)	582	0,30	632	0,27
Resultat før skatt	1 348	0,54	1 205	0,52
				0,00
Endring i kursreguleringsfond	5 231	2,08	8 380	3,63
Verdijustert resultat før skatt	6 579	2,61	9 585	4,15
Totalresultat (inkl. andre resultatkomponenter) etter skatt	1 221	0,49	1 289	0,56

BALANSE	31.03.2013		31.03.2012	
	Mill. kr.	% av FK	Mill. kr.	% av FK
Bygninger og faste eiendommer	118 954	11,6	118 172	13,1
Finansielle eiendeler til amortisert kost	327 758	32,0	301 341	33,3
... herav investeringer som holdes til forfall	150 997	14,7	141 234	15,6
... herav utlån og fordringer	164 037	16,0	147 923	16,4
Finansielle eiendeler til virkelig verdi	538 383	52,5	447 304	49,5
... herav aksjer og andeler	170 472	16,6	142 281	15,7
... herav obligasjoner og sertifikater	330 013	32,2	274 457	30,4
Sum eiendeler (forvaltningskapital)	1 024 925	100,0	903 797	100,0
... herav eiendeler i selskapsporteføljen	90 695	8,8	79 893	8,8
... herav investeringer i kollektivporteføljen	822 938	80,3	738 319	81,7
... herav investeringer i investeringsvalgporteføljen	111 273	10,9	85 568	9,5
Kursreguleringsfond	20 535	2,0	7 015	0,8
Forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser	816 456	79,7	731 565	80,9
Tilleggsavsetninger - kollektivporteføljen	25 292	2,5	25 301	2,8
Ansvarlig kapital	69 338	6,8	63 750	7,1

SKADEFORSIKRINGSSKAPER

48 skadeforsikringsselskaper (inkl. 19 brannkasser), uten Captives

Tall i mill. kroner og prosent av premieinntekter f.e.r.

RESULTAT OG NØKKELTALL	1. kvartal 2013		1. kvartal 2012	
	Mill. kr	% av premie	Mill. kr	% av premie
Premieinntekter f.e.r.	7 808		7 530	
Allokert investeringsavkastning	245	3,1	226	3,0
Andre forsikringsrelaterte inntekter	69	0,9	67	0,9
Erstatningskostnader f.e.r.	5 850	74,9	5 848	77,7
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	1 307	16,7	1 261	16,7
Endring i sikkerhetsavsetning mv.	115	1,5	118	1,6
Resultat av teknisk regnskap	807	10,3	554	7,4
Netto inntekter av finansielle eiendeler	1 168	15,0	1 523	20,2
Allokert investeringsavkastning	245	3,1	226	3,0
Andre inntekter/kostnader	1	0,0	-1	0,0
Resultat før skattekostnad	1 730	22,2	1 851	24,6

BALANSE OG NØKKELTALL	31.03.2013		31.03.2012	
	Mill. kr	% av FK	Mill. kr	% av FK
Bygninger og faste eiendommer	515	0,5	507	0,5
Obligasjoner som holdes til forfall	10 453	9,3	11 618	11,2
Aksjer og andeler	10 299	9,1	9 093	8,7
Obligasjoner og sertifikater, virkelig verdi	36 220	32,2	33 527	32,2
Utlån	15 457	13,7	11 990	11,5
Ansvarlig kapital	23 755	21,1	21 410	20,6
Forsikringstekniske avsetninger	62 624	55,6	59 451	57,2
Forvaltningskapital	112 595	0,0	103 968	0,0

7 Tabeller for grupper

Bank

Tabell 7.1: Resultat for gruppen av de 6 største bankene

	1.kv.13		1.kv.12	
	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK
Netto renteinntekter	10 662	1,35	10 480	1,38
Andre inntekter	5 230	0,66	2 999	0,40
herav verdiendr. finansielle instrumenter	1 404	0,18	-590	-0,08
Driftskostnader	7 909	1,00	7 460	0,98
herav lønn og personalkostnader	3 941	0,50	4 048	0,53
Resultat før tap	7 983	1,01	6 019	0,79
Tap på utlån	1 213	0,15	1 094	0,14
Verdifall på ikke finansielle eiendeler	-4	0,00	-7	0,00
Resultat før skatt	6 774	0,86	4 932	0,65
Skattekostnad	1 813	0,23	1 279	0,17
Resultat etter skatt	4 961	0,63	3 653	0,48
EK-avkastning	10,5		9,1	

Tabell 7.2: Balansestørrelser for gruppen av de 6 største bankene

	31.03.13		31.03.12		vekst i %
	Mrd.kr	% av br. utlån	Mrd.kr	% av br. utlån	
Forvaltningskapital	3 200,2		3 129,3		2,3
Brutto utlån til kunder	2 146,0		2 102,9		2,0
Tapsnedskrivninger på utlån	16,8	0,8	15,7	0,8	6,7
herav individ. tapsnedskr.	12,8	0,6	12,0	0,6	7,0
herav gruppenedskrivning	4,0	0,2	3,8	0,2	6,0
Brutto misligholdte utlån	31,8	1,5	35,0	1,7	-9,2
Gjeld til kredittinstitusjoner	592,5		627,1		-5,5
Innskudd fra kunder	1 337,2		1 256,2		6,5
Gjeld ved utst. av verdipapirer	906,5		907,7		-0,1
Egenkapital	189,0		160,6		17,7
Innskuddsdekning	62,3		59,7		
Markedsandel, forvaltningskapital (%)	76,9		77,7		
Egenkapital i % av forvaltningskapital	5,9		5,1		

Tabell 7.3: Resultat for gruppen av de mellomstore bankene

	1.kv.13		1.kv.12	
	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK
Netto renteinntekter	2 906	1,76	2 683	1,72
Andre inntekter	846	0,51	925	0,59
herav verdiendr. finansielle instrumenter	-29	-0,02	162	0,10
Driftskostnader	2 071	1,25	2 001	1,28
herav lønn og personalkostnader	1 032	0,62	1 003	0,64
Resultat før tap	1 681	1,02	1 607	1,03
Tap på utlån	317	0,19	168	0,11
Verdifall på ikke finansielle eiendeler	-5	0,00	-4	0,00
Resultat før skatt	1 368	0,83	1 442	0,92
Skattekostnad	354	0,21	402	0,26
Resultat etter skatt	1 014	0,61	1 041	0,67
EK-avkastning	7,8		8,7	

Tabell 7.4: Balansestørrelser for gruppen av de mellomstore bankene

	31.03.13		31.03.12		vekst i %
	Mrd.kr	% av br. utlån	Mrd.kr	% av br. utlån	
Forvaltningskapital	666,0		626,0		6,4
Brutto utlån til kunder	559,1		531,3		5,2
Tapsnedskrivninger på utlån	4,3	1,1	4,1	1,1	5,2
herav individ. tapsnedskr.	2,0	0,5	1,9	0,5	3,3
herav gruppenedskrivning	2,4	0,6	2,2	0,6	6,8
Brutto misligholdte utlån	10,8	1,9	9,7	1,8	11,5
Gjeld til kredittinstitusjoner	58,6		72,9		-19,7
Innskudd fra kunder	304,3		272,5		11,7
Gjeld ved utst. av verdipapirer	226,9		208,0		9,1
Egenkapital	52,2		48,0		
Innskuddsdekning	54,4		51,3		
Markedsandel, forvaltningskapital (%)	16,0		15,5		
Egenkapitalandel	7,8		7,7		

Tabell 7.5: Resultat for gruppen av de mindre bankene

	1.kv.13		1.kv.12	
	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK
Netto renteinntekter	1 492	2,03	1 435	2,13
Andre inntekter	448	0,61	445	0,66
herav kursgev. finansielle instrumenter	64	0,09	115	0,17
Driftskostnader	1 147	1,56	1 096	1,63
herav lønn og personalkostnader	560	0,76	541	0,80
Resultat før tap	792	1,08	783	1,16
Tap på utlån	101	0,14	81	0,12
Verdifall på ikke finansielle eiendeler	23	0,03	-7	-0,01
Resultat før skatt	668	0,91	710	1,05
Skattekostnad	195	0,27	165	0,25
Periodens resultat	473	0,64	545	0,81
EK-avkastning	6,7		8,4	

Tabell 7.6: Balansestørrelser for gruppen av de mindre bankene

	31.03.13		31.03.12		vekst i %
	Mrd.kr	% av br. utlån	Mrd.kr	% av br. utlån	
Forvaltningskapital	295,1		274,4		7,5
Brutto utlån til kunder	241,4		228,5		5,6
Tapsnedskrivninger	2,1	0,9	2,1	0,9	2,2
herav individ. tapsnedskr.	1,1	0,4	1,1	0,5	-1,9
herav gruppenedskrivning	1,0	0,4	1,0	0,4	7,0
Brutto misligholdte utlån	5,4	2,2	5,1	2,2	5,6
Gjeld til kredittinstitusjoner	8,8		9,3		-5,6
Innskudd fra kunder	204,7		188,6		8,6
Gjeld ved utst. av verdipapirer	45,3		42,0		8,0
Egenkapital	28,0		26,1		
Innskuddsdekning	84,8		82,5		
Markedsandel, forvaltningskapital (%)	7,1		6,8		
Egenkapitalandel	9,5		9,5		

Tabell 7.7: Hovedstørrelser for gruppen av utenlandske bankers filialer

	1.kv.13		1.kv.12	
	Mill.kr	% GFK	Mill.kr	% GFK
Netto renteinntekter	2 339	1,49	1 989	1,31
Andre inntekter	797	0,51	1 220	0,81
herav verdiendr. finansielle instrumenter	168	0,11	617	0,41
Driftskostnader	1 477	0,94	1 585	1,05
herav lønn og admin.kost.	1 076	0,69	1 164	0,77
Resultat før tap	1 658	1,06	1 623	1,07
Tap på utlån	20	0,01	185	0,12
Verdifall på ikke finansielle eiendeler	-8	0,00	2	0,00
Resultat før skatt	1 631	1,04	1 439	0,95
	Mrd.kr		Mrd.kr	Vekst
Forvaltningskapital	611		587	4,2
Brutto utlån til kunder	380		371	2,3
Br.utlån inkl. OMF-foretak	433		419	3,4
Innskudd fra kunder	210		226	-7,0
Markedsandel, br.utlån kunder (%)	10,7		10,8	
Markedsandel, forvaltningskapital (%)	12,8		12,7	

Tabell 7.8: Soliditet

	Morbank		Konsern	
	31.03.2013	31.03.2012	31.03.2013	31.03.2012
Banker				
ren kjernekapitaldekning	11,9	11,1	11,0	9,9
kjernekapitaldekning	13,0	12,3	12,0	11,0
kapitaldekning	14,2	14,1	13,0	12,4
Store banker				
ren kjernekapitaldekning	11,3	10,2	10,3	9,0
kjernekapitaldekning	12,2	11,3	11,1	9,9
kapitaldekning	13,5	13,3	12,3	11,6
Mellomstore banker				
ren kjernekapitaldekning	12,8	12,8	11,8	11,6
kjernekapitaldekning	14,2	14,1	13,0	12,8
kapitaldekning	15,1	15,4	13,7	13,8
Mindre banker				
ren kjernekapitaldekning	15,6	15,6	15,5	15,6
kjernekapitaldekning	17,2	17,1	17,3	17,1
kapitaldekning	17,6	17,8	17,7	17,8
DNB Bank				
ren kjernekapitaldekning	11,2	10,9	10,2	9,3
kjernekapitaldekning	11,6	11,6	10,5	9,9
kapitaldekning	13,1	14,0	11,9	11,9
ren kjernekapitaldekning uten gulv	11,2	10,9	10,9	10,1
Nordea Bank Norge				
ren kjernekapitaldekning	11,0	8,1	10,6	8,0
kjernekapitaldekning	12,8	9,7	12,2	9,5
kapitaldekning	13,8	10,9	13,0	10,5
ren kjernekapitaldekning uten gulv	13,1	9,4	14,8	10,2
Sparebanken Vest				
ren kjernekapitaldekning	13,4	12,1	10,4	9,4
kjernekapitaldekning	15,4	14,2	12,0	11,0
kapitaldekning	15,7	15,6	12,2	12,2
ren kjernekapitaldekning uten gulv	13,4	12,2	13,7	12,6
SpareBank1 SR-bank				
ren kjernekapitaldekning	11,9	9,5	10,1	8,2
kjernekapitaldekning	14,5	12,3	12,2	10,5
kapitaldekning	15,5	13,0	12,9	11,0
ren kjernekapitaldekning uten gulv	11,9	9,5	11,2	9,1
SpareBank1 SMN				
ren kjernekapitaldekning	10,4	8,8	10,4	8,8
kjernekapitaldekning	11,7	10,2	11,7	10,3
kapitaldekning	13,5	11,9	13,3	11,8
ren kjernekapitaldekning uten gulv	10,4	8,8	10,5	8,8
SpareBank1 Nord-Norge				
ren kjernekapitaldekning	11,6	11,8	10,1	10,7
kjernekapitaldekning	13,7	12,6	11,9	11,7
kapitaldekning	14,9	13,9	12,6	12,5
ren kjernekapitaldekning uten gulv	11,6	11,8	11,2	11,3

Forsikring

Utvalgte resultatposter for skadeforsikringsselskaper med forvaltningskapital over 1 mrd. kroner

	1 kv. 2013		1 kv. 2012	
	Mill. kr	% av premie	Mill. kr	% av premie
Premieinntekter f.e.r.	2 124		1 929	
Allokert investeringsavkastning	69	3,3	52	2,7
Andre forsikringsrelaterte inntekter	28	1,3	25	1,3
Erstatningskostnader f.e.r.	1 629	76,7	1 710	88,7
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	310	14,6	318	16,5
Endring i sikkerhetsavsetning mv.	85	4,0	96	5,0
Resultat av teknisk regnskap	198	9,3	-116	-6,0
Netto inntekter av finansielle eiendeler	253	11,9	405	21,0
Allokert investeringsavkastning	69	3,3	52	2,7
Andre inntekter/kostnader	0	0,0	1	0,0
Resultat før skattekostnad	608	28,6	369	19,1

Utvalgte balanseposter for skadeforsikringsselskaper med forvaltningskapital over 1 mrd. kroner

	31.03.2013		31.03.2012	
	Mill. kr	% av FK	Mill. kr	% av FK
Bygninger og faste eiendommer	20	0	20	0
Obligasjoner som holdes til forfall	1 104	4	1 120	5
Aksjer og andeler	2 792	11	2 744	12
Obligasjoner og sertifikater, virkelig verdi	12 796	49	9 560	43
Utlån	1 214	5	1 006	5
Ansvarlig kapital	3 620	14	2 752	12
Forsikringstekniske avsetninger	16 422	63	14 495	65
Forvaltningskapital	26 188		22 292	

Utvalgte resultatposter for skadeforsikringsselskaper med forvaltningskapital under 1 mrd. kroner

	1 kv. 2013		1 kv. 2012	
	Mill. kr	% av premie	Mill. kr	% av premie
Premieinntekter f.e.r.	389		345	
Allokert investeringsavkastning	15	3,8	13	3,7
Andre forsikringsrelaterte inntekter	39	10,1	37	10,8
Erstatningskostnader f.e.r.	255	65,5	231	66,9
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	155	39,9	133	38,6
Endring i sikkerhetsavsetning mv.	18	4,6	23	6,7
Resultat av teknisk regnskap	15	3,8	8	2,3
Netto inntekter av finansielle eiendeler	133	34,2	159	46,2
Allokert investeringsavkastning	15	3,8	13	3,7
Andre inntekter/kostnader	0	0,0	-1	-0,3
Resultat før skattekostnad	133	34,2	153	44,5

Utvalgte balanseposter for skadeforsikringsselskaper med forvaltningskapital under 1 mrd. Kroner

	31.03.2013		31.03.2012	
	Mill. kr	% av FK	Mill. kr	% av FK
Bygninger og faste eiendommer	229	3	227	3
Obligasjoner som holdes til forfall	206	2	230	3
Aksjer og andeler	1 619	19	1 470	20
Obligasjoner og sertifikater, virkelig verdi	2 647	31	2 338	31
Utlån	587	7	524	7
Ansvarlig kapital	3 524	41	3 180	43
Forsikringstekniske avsetninger	2 286	27	1 957	26
Forvaltningskapital	8 614		7 473	

Utvalgte resultatposter for captives

	1 kv. 2013		1 kv. 2012	
	Mill. kr	% av premie	Mill. kr	% av premie
Premieinntekter f.e.r.	381		296	
Allokert investeringsavkastning	64	16,9	64	21,8
Andre forsikringsrelaterte inntekter	4	1,1	0	0,2
Erstatningskostnader f.e.r.	254	66,7	267	90,5
Forsikringsrelaterte driftskostnader f.e.r.	35	9,2	29	9,8
Endring i sikkerhetsavsetning mv.	53	14,0	33	11,3
Resultat av teknisk regnskap	105	27,6	28	9,5
Netto inntekter av finansielle eiendeler	543	142,6	774	261,8
Allokert investeringsavkastning	64	16,9	64	21,8
Andre inntekter/kostnader	1	0,3	1	0,3
Resultat før skattekostnad	585	153,6	738	249,7

Premieinntekter for egen regning, fordelt etter hovedbransje (uten captives). Mill. kroner.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Landbaserte bransjer privat	10 863	11 534	12 554	14 639	16 718	17 227
Landbaserte bransjer næringsliv	7 462	7 590	7 997	9 213	9 684	10 694
Sjøforsikringer	1 738	1 537	1 172	1 080	1 244	1 375
Energiforsikringer	34	25	0	0	0	0
Luftfatsforsikringer	-1	0	0	0	0	0
Mottatt gjenforsikring	57	94	54	908	818	946
Kredittforsikringer	28	34	44	70	74	75
Naturskade og andre bransjer	623	803	891	942	957	978

